

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 1157

20. LIPNJA 2025. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

9 771451 425001

Dan rođenja biskupa Ivana Antunovića

**Uspjesi učenika –
zalog za budućnost**

SADRŽAJ

4

Potpora Središnjeg državnog ureda
za Hrvate izvan RH

**Uručeno 106 stipendija
za studente u Srbiji**

9

Ministar Gordan Grić Radman u
radnom posjetu Srbiji

**Radimo na unaprjeđenju
odnosa**

12

Natalija Jakovljević, novinarka
portala *Magločistač*

**Najvažnije nam je
da pišemo istinu**

22

Dužijanca 2025.

Zrno po zrno – tarana

30

U Subotici predstavljena knjiga
o bunjevačkim *kraljicama*

Običaj koji živi

40

U Tavankutu održan 30. Festival
dječjeg stvaralaštva

Djeca su ukras svijeta

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Preradovićeva 11
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

vlč. Vinko Cvijin (predsjednik), vlč. Josip
Ivešić, Mirjana Stantić, Gordana Jerković, Ne-
venka Tumbas, Renata Kuruc, Marica Stantić,
Amalija Šimunović, Mirjana Trkulja

RAVNATELJICA:

Karolina Bašić
e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Ivana Petrekanić Sič
(koordinatorka dopisne službe)
dr. sc. Jasminka Dulić
(novinarka, urednica političke rubrike)
Željka Vukov
(novinarka, urednica društvene rubrike)
Davor Bašić Palković
(novinar, urednik rubrike kultura)

Ivan Ušumović
(novinar, urednik sportske rubrike)

Zvonko Sarić

(novinar)

Jelena Dulić Bako

(novinarka)

Suzana Darabašić

(novinarka dopisništva Srijem)

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

LEKTOR:

Zlatko Romić

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO:

Mirjana Trkulja

(tajnice@hrvatskarijec.rs)

(distribucija@hrvatskarijec.rs)

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika d.o.o., Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

Skeniraj
i preuzmi
aplikaciju

U znaku obrazovanja

Protekli tjedan bio je u znaku nekoliko značajnih događaja za Hrvate u Srbiji. Najveći je bio praznik zajednice – Dan rođenja biskupa Ivana Antunovića. Kako je Antunović bio prosvjetitelj, ovaj je dan posvećen obrazovanju, te se nagrađuju najuspješniji učenici nastave na hrvatskom jeziku. Tako smo u utorak saznali ovogodišnje dobitnike *Crvene kravate* i *Crvene mašne* ali i *Crvene penkale* za doprinos obrazovanju na hrvatskom jeziku, a pohvaljeni su i brojni učenici koji su ostvarili uspjehe u nastavnim i izvannastavnim aktivnostima.

Istoga dana, u sklopu proslave praznika, potpisani su ugovori za stipendiranje studenata, pripadnika hrvatske zajednice, koji žive i studiraju u Srbiji. Radi se o natječaju Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske na kojem je stipendije ostvarilo 106 studenata iz Srbije. Ovo je druga godina takve potpore, broj stipendista se povećava, a iznos nije beznačajan: ukupno 1.750 eura za deset mjeseci.

Kada je riječ o potpori iz Hrvatske, prošloga petka u posjetu hrvatskoj zajednici bio je hrvatski šef diplomacije **Gordan Grlić Radman**. Došao je na poziv zajednice i katoličkog klera povodom blagdana svetog Antuna Padovanskog. Tada je, među ostalim, poručio kako će Hrvatska nastaviti pružati snažnu i trajnu potporu ovdašnjim Hrvatima. Boraveći u Srbiji, Grlić Radman neformalno se susreo i sa svojim srpskim kolegom **Markom Đurićem**. Dvojica ministara složila su se o potrebi nastavka dijaloga o bilateralnim temama, što uključuje i zaštitu prava manjina.

Ovih dana stigla je i vijest o rezultatima ovogodišnjeg natječaja Središnjeg državnog ureda za programe i projekte hrvatske manjine u 12 europskih država. Na natječaju su hrvatske institucije i udruge u Srbiji te ovdašnje katoličke biskupije i župe dobile više od 600.000 eura za 74 projekta.

U ovom broju, dakle, mahom lijepe vijesti, no pišemo i o krizi u Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini, koja se odigrava u godini unutarstranačkih izbora te sukladno vremenu u kojem živimo – i u prostoru sveprisutnih društvenih mreža.

D. B. P.

Ministar Ivan Šipić s hrvatskom zajednicom u Srbiji

O novim vidovima pomoći

Ministar demografije i useljništva Hrvatske **Ivan Šipić** sa suradnicima susreo se u utorak, 18. lipnja, s predstavnicima hrvatske zajednice u Srbiji na čelu s predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasnom Vojnić**.

Ministar Šipić je nakon sastanka izjavio kako hrvatska Vlada kontinuirano pomaže hrvatskom narodu i zajednici u Srbiji te kako će ih poduprijeti i ministarstvo koje vodi.

»Naša želja je da pomognemo hrvatskoj zajednici kroz predškolski odgoj i kroz vrtiće za koje smo imali prilike čuti. Želimo pomoći kroz opremanje i kroz organizaciju i samo djelovanje tih vrtića koji su na dobro ovdašnje hrvatske zajednice. Dat ćemo sve od sebe na tragu programa, projekata koje Vlada Hrvatske podupire za zajednice, ne samo u Srbiji već diljem svijeta gdje su Hrvati, da se osjećaju sigurno, da osjećaju napredak i da mogu živjeti slobodno i sigurno s većinskim narodom, kao što je to slučaj sa srpskom manjinom u Hrvatskoj. U tom smislu iz našeg resora pripremit ćemo natječaj koji će pomoći predškolski odgoj, konkretno za vrtiće, što podrazumije-

va unutarnje opremanje odnosno izgradnju i opremanje dječjih igrališta«, kazao je Ivan Šipić.

»Razgovarali smo o nekim vidovima pomoći hrvatskoj zajednici, o natječajima koji će biti otvoreni a sve kako bi se pomoglo našim obiteljima, da naša djeca ostanu na ovim prostorima. Upoznali smo ministra s našom zajednicom, kako funkcioniramo a onda nadalje ćemo razraditi korake na koji će način Ministarstvo sudjelovati u potpori našoj zajednici«, rekla je Jasna Vojnić.

H. R.

Potpota Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Uručeno 106 stipendija za studente u Srbiji

Upovodu praznika hrvatske zajednice – Dana rođenja biskupa Ivana Antunovića, u utorak su svečano potpisani ugovori za stipendiranje studenata, pripadnika hrvatske zajednice, koji žive i studiraju u Srbiji. Riječ je o natječaju Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske na kojem je stipendije ostvarilo 106 studenata iz Srbije. Iznos stipendije je 175 eura mjesečno (ukupno deset mjeseci).

Ugovore su studentima uručili načelnica Sektora za hrvatsku nacionalnu manjinu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske **Dubravka Severinski** i predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić**.

Vojnić je navela kako je ovo druga godina zaredom da Hrvatska stipendira i Hrvate koji studiraju u Srbiji.

»Ovo je jako značajno jer smo nekoliko godina inzistirali na poticajima i za studente koji će ovdje ostati rasti i živjeti. Puno njih ode studirati u Hrvatsku, u mojoj generaciji je primjerice to bilo šezdeset studenata, a svega nekoliko se vratilo živjeti ovdje. Strategija obrazovanja i razvoja naše zajednice je da naši mladi rastu gdje su posijani i zbog toga je izuzetno važno bilo da osiguramo potporu za sve one koji će ovdje ostati. Središnji državni ured je to prepoznao, podržao i svake godine imamo sve više stipendija i sve više prijavljenih. Nadam se da će to ići kontinuirano i da će mladi svojim talentima doprinostiti ovdje«, rekla je Vojnić.

Severinski je kazala kako se ovakvim poticajima nastoji ostvariti boljitak ovdašnje hrvatske zajednice.

»Posebno mi je drago što smo podijelili 106 stipendija za mlade ljude, za njihovo obrazovanje, za čuvanje hrvatskog jezika, čuvanje hrvatskog identiteta. Vjerujemo kako će ti mladi ljudi s ponosom širiti znanje u svojoj hrvatskoj zajednici, da će stečeno znanje upotrijebiti za boljitak zajednice kojoj pripadaju. Stoga, Središnji državni ured za Hrvate izvan Hrvatske nastoji na sve načine pomoći hrvatskoj zajednici, hrvatskoj nacionalnoj manjini u 12 europskih država, ali zaista moramo izdvojiti hrvatsku nacionalnu manjinu u Srbiji koja nam je od posebne važnosti, a što se tijekom ovih godina pokazalo i temeljem naših projekata od strateškog interesa. Stipendije su na neki način poseban strateški interes za opstanak hrvatskog naroda u Srbiji«, rekla je Severinski.

Jedan od dobitnika stipendije **Matija Šeremet** iz Šida kaže kako studentima znači ovakva vrsta financijske potpore.

»Čast mi je što mogu zahvaliti se u ime svih dobitnika stipendija. Drago mi je da je Hrvatska prepoznala potrebu pomoći svima nama ovdje. Studiram na trećoj godina Fakulteta tehničkih nauka u Novom Sadu, podrijetlom sam iz Šida. Stipendija mi je izuzetno značajna i nadam se kako će se ova praksa potpore nastaviti i u budućnosti«, kazao je Šeremet.

H. R.

Bedeković, Milković i Troskot u posjetu HNV-u

Snažna podrška obrazovanju

Predsjednica Odbora za obrazovanje u Hrvatskom saboru **Vesna Bedeković**, ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje **Katarina Milković** i saborski zastupnik **Mosta Zvonimir Troskot** posjetili su 18. lipnja Hrvatski dom – Maticu u Subotici, gdje su se sastali s predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasnom Vojnić** i njezinim timom.

Jasna Vojnić navela je kako cjelovitu nastavu na hrvatskom jeziku te nastavu s izbornim predmetom pohađa oko tisuću učenika, a veliku potporu obrazovanju na hrvatskom jeziku pruža Republika Hrvatska.

»Od samih uvjeta rada – znate i sami da smo u sklopu velikog kapitalnog projekta Vlade Republike Hrvatske opremili i izgradili tri vrtića u Subotici, od kojih su dva već počela s radom, dok se za treći još čeka – pa sve do stručnog usavršavanja našeg kadra i bogatog izbora izvannastavnih aktivnosti za koje Hrvatska posebno skrbi. Nama je iznimno važno da naši učenici odlaze na izvannastavne aktivnosti u Republiku Hrvatsku, da imaju doticaj s maticom, da mogu usavršavati svoj jezik – i time cijelo obrazovanje dobiva posebnu kvalitetu. Razgovarali smo o modelima kako to možemo dodatno unaprijediti, uključujući i nastavu u kojoj sudjeluju nastavnici koje Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske upućuje na rad u Republiku Srbiju, te o konkretnim daljnjim koracima«, rekla je Vojnić.

Predsjednica Odbora za obrazovanje u Hrvatskom saboru Vesna Bedeković poručila je da su na raspolaganju svim sunarodnjacima u Srbiji, osobito kada je riječ o izazovima u obrazovanju.

»Ovdje smo kako bismo pružili potporu Hrvatima u Vojvodini i ojačali veze između matične zemlje i Hrvata koji

žive na ovim prostorima. Što se tiče odgojno-obrazovnog sustava, podršku pružamo ne samo kroz naše profesore koje financira Ministarstvo znanosti i obrazovanja i koji dolaze iz Hrvatske, nego i omogućavanjem da profesori, nastavnici i učitelji iz Srbije dolaze u Hrvatsku na stručna usavršavanja i skupove. Riječ je o razmjeni stručnih i profesionalnih iskustava, što je izuzetno važno i za matičnu zemlju i za Hrvate koji ovdje žive«, poručila je Bedeković.

Budući da je djelatnost Agencije za odgoj i obrazovanje stručno usavršavanje odgojitelja, učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja s ciljem unaprjeđenja sustava odgoja i obrazovanja, ravnateljica Katarina Milković pozvala je sve koji rade po modelu C da se odazovu pozivima na stručne skupove.

»Pozivam odgojitelje, učitelje i nastavnike da se odazovu na jedan stručni skup namijenjen isključivo učiteljima koji rade s djecom iz hrvatske zajednice diljem Europe i svijeta, a koji će se održati posljednje nedjelje kolovoza«, rekla je Milković.

Saborski zastupnik Zvonimir Troskot komentirao je kako je Hrvatski dom – Matica, koji je posjetio prije godinu i pol dana, danas izrastao u pravi dom za sve, osobito za djecu. Istaknuo je da, iako pripada oporbi, smatra kako je ulaganje Vlade **Andreja Plenkovića** bilo pravi potez.

»Stvarno smo ponosni na sve što je ovdje učinjeno, a s ovakvim predanim radom jedne male, ali žilave zajednice, mislim da će plodovi biti još veći. A kud ćeš bolje od onoga što je već postignuto – kad je toliko toga već ostvareno. Ova kuća postala je dom svim generacijama, ali i dom nama koji ovdje dolazimo u posjet«, rekao je Troskot.

M. V. R.

Obilježen praznik hrvatske zajednice – Dan rođenja biskupa Ivana Antunovića

Uspjesi učenika – zalog za budućnost

Ovogodišnja dobitnica Crvene kravate je Martina Tikvicki dok je Crvena mašna pripala Luciji Horvacki. Crvenu penkalu za doprinos obrazovanju na hrvatskom jeziku dobio je vlč. Bela Stantić

Lucija Horvacki, vlč. Bela Stantić i Martina Tikvicki

Svečanom akademijom u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće, na kojoj su uručene nagrade najuspješnijim učenicima nastave na hrvatskom, u utorak, 17. lipnja, obilježen je jedan od četiri praznika hrvatske zajednice u Srbiji – Dan rođenja biskupa Ivana Antunovića.

Tri nagrade

Ovogodišnja dobitnica *Crvene kravate*, koja se po zbroju bodova posebno istaknula, je **Martina Tikvicki**, učenica Osnovne škole *Matko Vuković*, ovogodišnja učenica generacije i ponosna nositeljica *Vukove diplome*. Nagradu *Crvena mašna* dobila je maturantica Gimnazije *Svetozar Marković* **Lucija Horvacki** koja je svoje obrazovanje na hrvatskom jeziku započela još od vrtića.

Za doprinos obrazovanju na hrvatskom jeziku *Crvenu penkalu* dobio je vlč. **Bela Stantić**, svećenik u mirovini. Kako je u obrazloženju navedeno, Stantić je kao vjeroučitelj »i u školi i na župnom vjeronauku, prenosio znanje«, ali i razvijao ljubav prema hrvatskom jeziku i kulturi.

Zahvaljujući na nagradi, izrazio je zahvalnost da u publici »vidi budućnost« onoga na čemu je i sam radio:

»Vidim mlade, roditelje, vidim one koji će nastaviti ono što smo mi donekle, svaki po nešto, doprinijeli kako bi došlo do ovoga. Nek vam Bog dragi dade puno milosti

za zajedništvo, međusobnu ljubav i poštovanje. Čuvajte zajedništvo, svi smo braća i sestre i nije nam svejedno kako su naši drugi brat i sestra. Neka nam ovako lijep skup bude jedna poruka da samo zajednički, složno i s puno ljubavi i žrtve možemo postići neke rezultate«.

Na temelju pristiglih obrazaca, nagrađeni su i brojni učenici, ukupno njih 154, koji su ostvarili uspjehe u okviru nastavnih i izvannastavnih aktivnosti. Svi oni dobili su medalje te pohvalnicu s porukom: »Na ponos si svojoj zajednici«, a oni učenici koji su ostvarili viši rang natjecanja dobili su i prigodne darove.

Antunovićevo naslijeđe – naša obveza

Predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić** u svojem govoru istaknula je važnost djece, roditelja,

prosvjetnih djelatnika i svih onih koji podržavaju obrazovanje i razvoj hrvatske zajednice.

»Danas je dan kada ste svi vi na našem pijedestalu i kada proslavljamo vaše uspjehe kojima se zaista svi mi jako ponosimo«, poručila je Vojnić i naglasila kako je protekla godina bila izazovna, ponajprije zbog višemjesečnih štrajkova u školama, zbog čega su brojna natjecanja bila otkazana.

Ipak, istaknula je da su djeca i škole pronašle načine da ostvare značajne uspjehe kroz druge izvanškolske aktivnosti.

»Dobiti talente nije stvar prestiža ili nešto čime bismo se trebali hvaliti. Medalju koju ćete danas dobiti nemojte okačiti o klin da krasi vaše sobe nego ih stavite oko vrata. Talente nismo dobili da nam u životu bude lagano. Što smo više dobili, više moramo i dati. I više kritika moramo podnijeti i više nezahvalnosti i nerazumijevanja drugih moramo otpustiti. Sve je to teret talenta. I sve je to dio medalje koju svaki čovjek i svaka zajednica mora ponijeti. Zato neka vas svjetla i fanfare današnjeg dana podsjetu i na Onog od koga ste sve to dobili, na one koji su vam omogućili da ih razvijete i na one kojima ćete ih jednoga dana ostaviti. Nosite ih s ponosom, odgovornošću i

vjerom da postoji još puno medalja koje vas čekaju i koje u životu morate otkriti«, poručila je.

Nazočnima se obratio i ministar demografije i useljništva Hrvatske **Ivan Šipić**.

»Obrazovanje je snažno isticao spomenuti biskup **Ivan Antunović** koji je u povijesti upisan kao preporoditelj, kao čuvar hrvatskog identiteta i osoba koja je poticala druge da uvijek budu svjesni tko su, odakle dolaze i ono što je važno – kamo idu. Njegovo naslijeđe vaša je i naša obaveza – da pohađanjem nastave na hrvatskom jeziku učite nove generacije svojim korijenima, obogaćujete ih naslijeđem i probuđujete u

njima identitet koji ih čini posebnima. Naša je dužnost i odgovornost pomoći, i ne samo pomoći nego i osigurati alate da vaša i naša zajednica živi i razvija se«, poručio je ministar.

Jezik – čuvar identiteta

Izaslanica predsjednika Hrvatskog sabora i predsjednica saborskog Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu **Vesna Bedeković** u svojem je obraćanju naglasila važnost obrazovanja na materinskom jeziku:

»Hrvatski jezik je čuvar nacionalnog identiteta, a jezična kultura je važan preduvjet za usvajanje nastavnih sadržaja naše djece. Zato je hrvatska nastava bitan aspekt obrazovnog programa kojemu je temeljni cilj očuvanje identiteta. Važna je to zadaća obaju obrazovnih sustava, kako Hrvatske, tako i Srbije, dakle voditi računa o pravima na jezično izražavanje i voditi računa da osiguramo primjerenu nastavu svoj našoj djeci tijekom cjelokupnog obrazovnog puta«.

Svečanoj akademiji nazočili su brojni gosti i visoke zvaničnice: državni tajnik Ministarstva demografije i useljeničtva Hrvatske **Frane Tokić**, načelnica Sektora za hrvat-

sku nacionalnu manjinu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske **Dubravka Severinski**, zamjenik veleposlanika u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu **Ivan Zeko-Pivač**; konzul savjetnik Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Zdravko Vincelj**, predsjednik Srpskog narodnog vijeća **Boris Milošević**, zamjenica župana Krapinsko-zagorske županije **Jasna Petek**, ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje u Hrvatskoj **Katarina Milković**, dekanica Fakulteta za odgojne znanosti u Osijeku **Emina Berbić Kolar**, v. d. ravnatelja Uprave za nacionalne manjine pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih Republike Hrvatske **Nándor Csapó**, zastupnik u Hrvatskom saboru **Zvonimir Troskot**, gradonačelnica Grada Iloka **Renata Banožić** s članovima Gradskog vijeća, član vijeća Grada Subotice zadužen za obrazovanje **Nenad Ostojić**, pomoćnik gradonačelnika Sombora **Davor Francuz** i **Ivan Šimunov** iz kabineta gradonačelnika Grada Sombora, načelnik stručne službe Mađarskog nacionalnog vijeća **Emil Lulić**, te načelnici općina Stari Jankovci, Drenovci, Andrijaševci, Tompojevci i Tordinci.

H. R.

Ministar Gordan Grlić Radman u radnom posjetu Srbiji

Radimo na unaprjeđenju odnosa

»Razgovarali smo o pitanjima koja zbližavaju narode. Imali smo burnu i tragičnu prošlost, ali radimo na unaprjeđenju odnosa i međusobnom poštovanju, kao što nas uči kršćanska vjera«, kazao je hrvatski šef diplomacije

Ministar vanjskih i europskih poslova Hrvatske **Gordan Grlić Radman**, zajedno s posebnim savjetnikom predsjednika Vlade Hrvatske za vanjsku politiku dr. **Matom Granićem**, boravio je 13. lipnja u Srbiji, gdje se sastao s ministrom vanjskih poslova Srbije **Markom Đurićem**, kao i s predstavnicima hrvatske zajednice u Srbiji te Srijemske biskupije.

opravdani razlozi za zadržavanje, privođenje ili protjerivanje. Dobio sam obećanje da će se i na tom području surađivati, jer je to u interesu obje države, osobito sada, u nadolazećim mjesecima turističkih posjeta. Razgovaralo se i o budućim koracima u jačanju međusobnih odnosa, uključujući nastavak rada na sklapanju sporazuma o graničnim prijelazima i pograničnom prometu, kao i o razvoju prometne infrastrukture – prvenstveno željezničke pruge Zagreb – Beograd«, kazao je Grlić Radman.

Kako je naglasio, geopolitička sudbina nam je činjenica – »susjedi smo, oslonjeni jedni na druge«:

»Hrvatska je ostvarila sve svoje vanjskopolitičke ciljeve; naš je interes regionalna stabilnost i dobrosusjedski odnosi, pa s te strane očekujemo i suradnju Srbije. Hrvatska će, naravno, podržavati Srbiju na europskom putu, ali uz ispunjenje svih nužnih kriterija i uvjeta«.

Podsjetio je i na važnost provedbe Međudržavnog sporazuma o manjinama iz 2004. godine, koji je Hrvatska već provela, a koji se odnosi na garantirane mandate u parlamentu:

»Apelirao sam na srbijanske vlasti da ispunje obveze iz tog sporazuma kako bi Hrvati u Srbiji imali svoje predstavnike na republičkoj i pokrajinskoj razini. Ugovori obvezuju«.

Razgovaralo se i o revitalizaciji Hrvatskog doma u Srijemskoj Mitrovici.

Govoreći o položaju Srba u Hrvatskoj, istaknuo je da je Hrvatska dobar primjer, jer su građanska prava pripadnika te manjine jednaka pravima svih ostalih građana.

Kako je priopćilo MVEP, na sastanku su razmijenjena i mišljenja o stanju na Zapadnom Balkanu, s posebnim naglaskom na provedbu Daytonskog mirovnog sporazuma u Bosni i Hercegovini, i na osiguranje pune ravnopravnosti triju konstitutivnih naroda, očuvanje stabilnosti te nastavak procesa proširenja Europske unije.

Pokretanje međuvladinog odbora

Sastanku šefova diplomacije nazočila je i zastupnica u Hrvatskom saboru i predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić** koja je u izjavi za medije istaknula

FOTO: MSP

Grlić Radman ocijenio je kako je razina komunikacije između dviju država »manja od očekivane«, ali i da je sastanak sa srbijanskim kolegom bio vrlo uspješan, uz optimističnu atmosferu koja »šalje poruku za budućnost«. Dodao je i da je ministar Đurić izrazio spremnost za nastavak rješavanja otvorenih pitanja, na temelju predloženog kataloga o kojem su razgovarali prošle godine.

Brojna pitanja

Kako je naglasio, najosjetljivije pitanje za Hrvatsku ostaje sudbina nestalih osoba (njih 1.748), a na sastanku je posebno istaknuto i pitanje zadržavanja hrvatskih građana na granici te slučajevi uskraćivanja njihova boravka u Srbiji.

»Naglasio sam da sve te okolnosti treba ispitati te da se takve situacije ne smiju ponavljati ako ne postoje

Sastanak s predstavnicima hrvatske zajednice

važnost kontinuiteta bilateralnih odnosa. Dodala je i da je ministar Radman vrlo predano zastupao interese hrvatske zajednice u Srbiji, budući da dobro poznaje njihov položaj.

»Gotovo prije godinu dana sastala su se dva ministra vanjskih poslova u Novom Sadu, a sada, nakon godinu dana, ponovno smo imali zajednički sastanak. Ovaj je put razlika u tome što su bili uključeni i predstavnici srpske zajednice iz Hrvatske te hrvatske zajednice ovdje u Srbiji. To je vrlo dobra praksa, jer smo, osim tema o kojima smo prošli put razgovarali, ovoga puta stavili veći naglasak na položaj naših zajednica. Konkretno, razgovarali smo o ponovnom pokretanju Međuvladinog mješovitog odbora – nazočna je bila i kolegica imenovana za supredsjedateljicu Odbora – što je vrlo pozitivno, jer se konkretne teme mogu rješavati upravo na tom tijelu. Jedna od važnih tema bila je i povrat Hrvatskog doma u Srijemskoj Mitrovici. Ministar Đurić pokazao je veliku spremnost da to pitanje, u suradnji s lokalnim čelnicima, pokrene«, kazala je Vojnić.

S obzirom na to da su nedavno završeni lokalni izbori u Hrvatskoj, na kojima je imenovano 67 zamjenika načelnika, dogradonačelnika i župana iz redova nacionalnih manjina, Vojnić je dodala da »s pravom tražimo da i pripadnici hrvatske zajednice u Srbiji – barem simbolično – budu uvaženi«.

»Ovoga puta ministar Đurić pokazao je veliku spremnost. Uskoro očekujemo još nekoliko bilateralnih sastanaka o temama o kojima smo danas razgovarali te se nadamo da ćemo iduće godine moći govoriti o konkretnim pomacima«, izjavila je Vojnić.

Iako u bilateralnim odnosima još nema većih pomaka, Vojnić je izrazila optimizam da će se otvorena pitanja vremenom početi rješavati:

»Smatram da je najgore, i za odnose i za našu zajednicu, da do susreta uopće ne dolazi. Mi ćemo biti uporni i istrajni, kao što smo bili i do sada – to je jedini način da dođe do pomaka«.

S hrvatskim narodom

Gordan Grlić Radman svoj je posjet Srbiji započeo u Srijemskoj Mitrovici, gdje ga je dočekaio biskup Srijemske biskupije mons. **Fabijan Svalina**. Razgovarali su o otvorenim pitanjima koja se tiču hrvatske zajednice u Srijemu te o mogućim rješenjima.

»Mnoga su otvorena pitanja položaja Hrvata i Katoličke Crkve. Jedno od njih je pokušaj revitalizacije nekih naših važnih institucija koje bi trebale dati dodatni doprinos katoličkoj zajednici i očuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta«, rekao je biskup Svalina.

»Ovdje smo došli dati podršku i ohrabrenje ovoj malobrojnoj hrvatskoj kršćanskoj zajednici, da znaju kako hrvatska Vlada stoji uz njih, da se poštuju njihova prava, njihov identitet, da budu ohrabreni u izražavanju svog nacionalnog identiteta i vjerskog opredjeljenja«, poručio je Grlić Radman.

Nakon sastanka sa srbijanskim kolegom Đurićem, ministar Grlić Radman se u Beogradu susreo s predstavnicima hrvatske zajednice na čelu s predsjednicom Hrvatskog nacionalnog vijeća Jasnom Vojnić. Sastanak je održan u katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Beogradu.

Uz ministra su nazočili i Mato Granić, zamjenik veleposlanika Hrvatske u Srbiji **Ivan Zeko-Pivač**, te generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, dok su uz Jasnu Vojnić sudjelovali ravnateljica NIU *Hrvatska riječ* **Karolina Bašić** te v. d.

Proslava blagdana sv. Antuna u Beogradu

ravnatelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Josip Bako**.

Bila je to prilika za upoznavanje s radom zajednice Hrvata u Beogradu, Fondacije *Antun Gustav Matoš*, njihovim potrebama i problemima, te za razmjenu zajedničkih vizija i planova za budućnost.

Razgovaralo se i o pomoći Hrvatske, a poseban je naglasak stavljen na projekte provedene tijekom posljednje dvije godine, uključujući i one u samom *Marianumu*. Istaknuto je da ti projekti ne služe samo okupljanju i jačanju hrvatske katoličke zajednice, već i svih vjernika drugih nacionalnosti i ljudi dobre volje. Izražena je spremnost da će Hrvatska i ubuduće pomagati projekte koji će osnaživati cjelokupnu katoličku zajednicu u Srbiji, pa tako i malobrojnu zajednicu katolika u Beogradu i Beogradskoj nadbiskupiji.

Nakon susreta svi su gosti obišli *Marianum*: katedralu, budući muzej koji se uređuje uz potporu sredstava prekogranične suradnje, vrtić *Fantasy*, župnu kuću te konak *Stella*, koji je dio Pastoralnog centra *Papa Ivan Dobri*.

Proslava sv. Antuna

Grlić Radman potom je, zajedno s delegacijom, sudjelovao na proslavi zaštitnika župe svetog Antuna Padovanskog, čime je završio svoj posjet Srbiji. Misu u crkvi predvodio je biskup Svalina, zajedno sa svećenicima Beogradske nadbiskupije.

Nakon svete mise ministar se kratko obratio okupljenim vjernicima, osvrnuvši se na sastanak s ministrom Đurićem i razgovore o pozitivnim pitanjima, poput rješavanja statusa Hrvatskog doma u Srijemskoj Mitrovici i njegove obnove, te političke participacije Hrvata u Srbiji.

Sa srijemskim biskupom mons. Svalinom

»Razgovarali smo o pitanjima koja zbližavaju narode. Imali smo burnu i tragičnu prošlost, ali radimo na unaprjeđenju odnosa i međusobnom poštovanju, kao što nas uči kršćanska vjera. Drago mi je da su danas s nama i predstavnici Srpske Pravoslavne Crkve – svi smo mi vjernici iste Crkve. Poštujmo se i ljubimo jedni druge, kako nas je to naučio Isus. Želim ohrabriti hrvatsku zajednicu, ne samo u Srijemu nego u cijeloj Srbiji, da neguje svoj identitet, da svjedoči svoju vjeru i da bude ponosna na ono što jest. Ako volite ono što je vaše, nitko vas ne može pobijediti«, poručio je Grlić Radman.

U ime hrvatske zajednice, predsjednica HNV-a Jasna Vojnić zahvalila je ministru što je zajedno s njima proslavio taj blagdan:

»Hvala vam što ste danas s nama. Kao što je rekao sveti Antun – riječi poučavaju, a primjeri privlače. Hvala što ste okupili ovako mnogo ljudi. Neka Bog i sveti Antun podupru sve razgovore koje smo danas vodili i učine ih plodonosnima«, poručila je Vojnić na kraju.

H. R.

Natalija Jakovljević, novinarka portala *Magločistač*

Najvažnije nam je da pišemo istinu

*Nama je uvijek bio moto dati što više možemo. I kada mislimo da ne možemo * Ako se netko od ljudi koji je na javnoj dužnosti nađe uvrijeđen zbog nečega, ja tu stvarno ne mogu ništa. Oni su svi na javnim dužnostima i moraju znati da su naprosto izloženi medijima i kritici. I to je to. To nije moj problem, nama je najvažnije da mi pišemo istinu*

Intervju vodila: Jasminka Dulić

Subotički portal *Magločistač* proslavio je 30. svibnja deset godina postojanja i rada. Prvi tekst objavljen je 3. ožujka 2015., a ideju za osnivanje ovoga portala dala je tadašnja novinarka Radio Subotice **Natalija Jakovljević**. Ne financiraju se niti iz lokalnog, niti pokrajinskog niti republičkog proračuna, već opstaju kao autonomni medij realizirajući projekte na koje apliciraju kao i sredstvima iz zajednice i drugih izvora. Broj njihovih čitatelja konstantno raste i sada imaju preko 200.000 korisnika mjesečno i više od dva milijuna pregleda stranica samo u ovoj godini.

► **Portal *Magločistač* ove je godine obilježio deset godina rada, a Vi ste idejni tvorac i pokretač novog medija. Što je bila glavna ideja i motivacija da se pokrene ovaj portal?**

Motivacija za osnivanje Udruge građana Centar građanskih vrijednosti, pa nakon toga i portala *Magločistač* bila je nezadovoljstvo medijskom scenom u Subotici. Naime, u tom trenutku nije postojalo niti jedno jedino slobodno mjesto gdje se moglo pisati o stvarnim problemima, gdje su se mogle iznijeti kritike, gdje su se mogle naći informacije koje se ne mogu pročitati u nekim drugim medijima i to je bio motiv.

U to vrijeme sam radila u redakciji Radio Subotice i bilo je veliko nezadovoljstvo situacijom u tom mediju. Osoba koja je u tom trenutku bila direktor, kao i svaki prethodni direktori, bio je postavljen po političkoj osnovi, i naravno da su uvijek štitili interese svoje stranke i uvijek se više minuta, sekundi posvećivalo strankama nego što bi to trebalo. Generalno, cijela ta atmosfera koja je bila pred privatizaciju Radio Subotice je bila toliko užasna, toliko negativna, toliko teška, da smo u tom trenutku nas troje, jedan od njih je i vaš kolega iz *Hrvatske riječi*, **Zlatko Romić**, **Ljiljana Elek**, koja je bila prva glavna i odgovorna urednica, i ja odlučili napraviti ovakav jedan iskorak. U tom trenutku apsolutno nismo razmišljali o tome hoće li taj medij opstati, kako će on izgledati, kakav će biti sajt, što se sve treba raditi, hoćemo li mi od toga uopće moći živjeti, apsolutno nismo. Nama je u tom trenutku samo bilo potrebno da imamo jedan prostor gdje se možemo izražavati i mogu reći tada smo bili i dosta kritični i neupakirano oštri. Sada kada gledam te početke i kako je sada, ogromna je razlika. Tada smo živjeli u drugačijem vremenu, sve je bilo drugačije. Nije se toliko vodila briga ni o autorskim djelima i o masi stvari koje su sada došle. Sada

medij mora paziti doslovno na svaki zarez. To je bilo jedno kratko razdoblje gdje smo »talasali« više možda nego što bi trebalo, ali na tim krilima je nastao *Magločistač*.

► **Kako se dalje razvijao portal i kroz kakve ste izazove prolazili?**

Nakon toga Ljiljana Elek se povukla jer nije mogla pratiti sve naše zahtjeve i aktivnosti, a otišao je i Zlatko Romić iako je i danas ostao vjeran našem portalu, a on je i osoba koja je dala ime *Magločistač*. Mnogi su nas tada optuživali da je to sigurno zbog tadašnjeg gradonačelnika **Jenőa Maglaia**, što, naravno, nije bila istina. Naprosto smo tada imali mnogo magle koje je trebalo čistiti, a nismo htjeli imati u nazivu medija nešto što je Subotica, subotički nego smo jednostavno htjeli imati širi okvir, da ljudi mogu i sa strane pisati tekstove, da se možemo baviti i nekim temama šire, i Novi Sad i Beograd i na nivou Srbije, što smo kasnije i činili. A opet ime *Magločistač* je upečatljivo i svatko tko ga čuje ne može ga baš lako zaboraviti. Kasnije se pridružila **Mirana Dmitrović** i ona je sada glavna i odgovorna urednica i zadužena je za projekte – piše projekte, vodi projekte, pravda projekte, a ja sam više terenac. Ne volim papirologiju, meni je samo bitno da imam što raditi, da sam na terenu i mogu pisati. Od tada smo uveli dosta toga, ne znam odakle ni početi. Godine 2015. smo imali razdoblje kada je splasnulo sve. Imali smo i druga radna mjesta i zapravo je 2019. bila neka prijelomna točka kada smo donijeli odluku da gasimo portal zbog nedostatka financija i zbog nemanja vremena jer smo svi živjeli od nekih drugih poslova. Meni se i privatno život promijenio i onda sam jednostavno došla u situaciju da moram birati. Shvatila sam da ne mogu raditi jedan posao puno radno vrijeme, a da pri tome imam vremena za stvaranje novih vijesti na portalu. Da taj medij živi i dalje. To je bilo užasno teško. Kolegica Mirana je bila trudna u tom razdoblju, trebala se poroditi i imali smo jednu tešku situaciju. I došla je 2020., kada smo već bili riješeni da ćemo ugasiti portal, ali onda nam se obratio naš kolega **Davor Marko**, koji radi u fondaciji *Thomson*, i rekao nam je da je prepoznao potencijal *Magločistača* već godinama prije. Sastao se s nama i uvjeravao nas da to nikako ne smijemo učiniti, da to nije opcija, i da je Subotici potreban *Magločistač*. Rekao nam je da oni pokreću novi projekt gdje bismo mi mogli aplicirati i pričao je takve neke priče gdje smo se Mirana i ja samo gledale, o monetizaciji i drugim stvarima koje su za nas u to vrijeme bile prilično apstraktne stvari, teška znanstvena fantastika.

► **Što se dalje događalo?**

Pojavio se taj projekt, mi smo se prijavile i kasnije ga i dobile. Ambiciozno smo krenule u taj projekt i on nam je bio odskočna daska za dalje, zato što smo ga višestruko opravdali tako što smo se jako, jako trudili. Svaki projekt zapravo radimo tako da nema onog »odraditi ćemo projekt«, nego uvijek damo više od onoga što se od nas traži, zato što želimo pokazati da to može. Tada smo imali i tri crowdfunding kampanje i bili smo prvi medij u Subotici koji je uopće proveo takvu kampanju kojom se prikuplja novac za neku potrebu koju smo mi odredili, a nama je tada bio potreban redizajn sajta. Mi smo trebali komunicirati s našom zajednicom i to nam je bio prvi izazov, jer smo shvatili da koliko

god nas čitaju mi nemamo kontakt s našom zajednicom, ne znamo tko nas čita. Onda je krenulo istraživanje naše zajednice, instalirali smo razne mogućnosti da se prati jesu li to muškarci, žene, kakvi su njihovi običaji, interesiranja itd. Stupili smo zatim s njima u kontakt i onda se sve otvorilo, počeli su nam se javljati s raznim stvarima i problemima i počeli smo uvažavati neke njihove zahtjeve za pisanjem tekstova, analiza ako procijenimo da tu »ima mesa« i može se nešto uraditi.

► **Kako ste komunicirali sa svojom zajednicom?**

Komunicirali smo preko Viber grupa, interneta, mailova itd. Pozivali smo ih da nam se pridruže, da negdje imamo kontakt s njima i da saznamo kakvi su njihovi problemi. Tako da sada mogu reći na tjednom nivou imamo nekoliko ljudi koji nam se jave s nekim problemom ili s nekom molbom. Sada smo već prešli i na taj nivo da nam se javljaju ljudi koji hoće baner, reklamu, PR tekst, video. Teško mi je reći što je sve bilo jer se od 2020. do 2025. dogodila ogromna transformacija. Po pitanju nas koji smo učili sve ove nove alate, to je »all in one«, pa je dobro da možemo i pisati i tipkati, usput držati diktafon i snimiti video i fotografirati i izmontirati i objaviti na društvenim mrežama; nadalje upravljati projektima, pričati s donatorima, raditi papirologiju, ići na sastanke s budućim klijentima, sklapati nova prijateljstva... tako izgleda naš dan. Jedan dan u tjednu je takav da ustaneš i pojma nemaš kako će on izgledati, uvijek te netko zove, ajde ovamo, ajde onamo i nekada je baš kaotično. Nekada se čak ne možemo ni dogovoriti tko će i kad će što raditi, kakve obaveze tko ima. Moramo »juriti« i donatore, što podrazumijeva i putovanja. Mi naprosto moramo biti prisutni zato što moraš imati konstantan kontakt s donatorima jer jednostavno drugačiji način ne postoji: moraš biti vidljiv da te oni sutra podrže.

► **Kada ste ostavili druge poslove i potpuno se posvetili *Magločistaču*?**

Ja sam to uradila nekoliko dana prije izbijanja epidemije koronavirusa. Prije toga sam se zaposlila kod izvršitelja i to mi je jedno od najgorih iskustava. Radila sam i za neku mađarsku firmu što je bilo cijeli dan i dobijala sam nekoliko nervnih slomova dnevno. Shvatila sam kako u suštini ja to mogu raditi, ali to nisam ja. I svaki put sam se vraćala i vraćala novinarstvu. Prije negoli je izbila epidemija bila sam kod izvršitelja i planirala dati otkaz. I kako sam dala otkaz za tri-četiri dana je izbila epidemija korone i ja došla kući i kažem »mi ćemo umrijeti od gladi«. Poslije su me zvali iz *Cenzolovke* da napišem tekst, budući da je iz Subotice epidemija krenula, i to je bio toliko čitan tekst da su mene poslije dani zvali da je njima sajt »eksplodirao«. To je bio prvi tekst kada se korona pojavila i prvi tekst o tome što se događa i o tome da u Subotici nema informacija i ne možeš doći do njih. Nitko s nama nije smio progovoriti, svi su bili u užasnom strahu »što sada ako ja nešto kažem, što će to proizvesti«. Onda sam shvatila da se može pisati i o tome, i koronu sam preokrenula u svoju korist. Tada smo oživjeli sajt i onda je krenula cijela ta priča. I u razdoblju kada nismo mogli izići van radili smo crowdfunding kampanju. Uzmeš lijepo imenik i kreneš telefonirati redom i kažemo za što su nam potrebni novci i svi zovemo svakog iz imenika. I ne

možeš vjerovati koliko ljudi je reklo »u redu«. I koliko ljudi je stvarno otišlo u banku i uplatilo novac. Ali potrebna je jedna osoba da radi samo to, jer tada je sajt stajao deset dana a mi smo svi radili crowdfunding kampanju. Trebalo je prikupiti sredstva kako je donator odredio, a mi smo na kraju prikupili dvostruki iznos, ne 100.000 nego 200.000. Onda smo bili potaknuti da ponovo to radimo i radili smo još dvije kampanje. Dobili smo i jednog poduzetnika koji se sam javio da pomogne, i to je isto bilo iznenađenje za nas. Tako da su se stvari mijenjale. Mi smo se počele usavršavati, projekt za projektom i ima još tisuću stvari koje ne znamo kako raditi ali učimo...

► **Biste li mogli opstati bez projekata?**

Ne, bez projekata ne bismo mogli, jer kod nas još svijest građana nije na toj razini da razumiju kako informacija nije besplatna. Da razumiju kako sada imamo preko 200.000 korisnika mjesečno i više od dva milijuna pregleda stranica samo u ovoj godini. Znači, ako samo 15.000 ljudi mjesečno da 200 dinara za naš sajt, koliko stoji jedna kava u kafiću, mi ne bismo imali financijski problem. I hajde ti sada objasni ljudima da treba sa zajednicom pratitelja, čitatelja raditi. A tko će to raditi? Pa mi, jer nema tko raditi sa zajednicom, s građanima koji čitaju *Magločistač*. Naravno, nama je jasno da i vlast čita *Magločistač* zato što žele znati što mislimo, a to znam jer kada se nešto objavi imam i raznih poziva.

► **Je li bilo nekih pritisaka?**

Konkretno pritisaka nije nego je bilo pitanja u vidu »je li to baš mora danas«.

► **A što vi kažete?**

Mi kažemo »pa mora danas«. A kažem im i da »vi imate šansu da kažete svoje« i to je to. Pa se onda i oni slože i kažu svoju stranu. Tako da, kao da im je jasno da ne mogu vršiti pritiske. Čak ni ne pokušavaju, a ono što mi je iznenađenje je da se trude biti u dobrim odnosima s nama. Baš se trude. Isto tako, i ja se zaista trudim imati dobru komunikaciju s lokalnom samoupravom, istjerati svaki odgovor, ako je potrebno i čekati duže, zivkati telefonom i pisati mailove, ali da dobijem taj odgovor kako bih mogla raditi svoj posao. Nekada je to jedna rečenica, nekada je tri stranice, ovisi. Nama je bitno imati dobru suradnju. Ako se netko od njih nađe uvrijeđen zbog nečega, ja tu stvarno ne mogu ništa. Oni su svi na javnim dužnostima i moraju znati da su naprosto izloženi medijima i kritici. I to je to. To nije moj problem, nama je najvažnije da mi pišemo istinu, i ako nemamo dovoljno informacija radije nećemo objaviti. Ili ćemo skloniti pa kad sazri, kad još dobijemo dvije, tri, pet nekih drugih informacija ili dođemo do nekih sugovornika mi ćemo to objaviti kasnije i aktualizirati temu.

► **Koliko vas radi u redakciji?**

Preko projekta EEG 2022. priključila nam se **Maja Savić** koja pokriva Bačku Topolu i zahvaljujući tome je i to mjesto zaživjelo. Svaki projekt kada završimo, gledamo naslanjati jedan na drugi, da ne bude ono »mi smo završili projekt i više nas se to ne tiče«, već da to ima neki kontinuitet. Nekada smo bili u situaciji da u Bačkoj Topoli imamo više pregleda za neke tekstove nego za subotičke tekstove, što je bio jasan znak i signal da se oni nemaju gdje informirati. Na ovaj način pokrili smo manje-više Sjevernobački okrug iako nam sada fale dvoje ljudi koje ne možemo platiti. Jedna

osoba nam treba za pomoć za papirologiju, a druga osoba nam je potrebna da prati sva ona događanja na koja mi ne možemo otići.

► **Uspjeli ste i zaposliti se u *Magločistaču* i imati redovitu plaću svakog mjeseca. Kako to uspijevate?**

Dobro nam je da smo sada uspjeli biti svi zaposleni, to je jako velika stvar, jer do sada je to bilo znanstvena fantastika. Prvo sam ja bila zaposlena, a kada je Mirana otišla s radnog mjesta gdje je radila, još više je pažnje posvetila portalu, još više smo gledali aplicirati za projekte i onda je to počelo rasti. Sada već sklapamo i neka partnerstva s jed-

nim od najvećih nezavisnih medija iz Mađarske. Svaki dan je borba i najgore od svega je neizvjesnost. Nemaš onaj mir da sjediš i znaš da će medij opstati, nego godinu dana znaš da si siguran, ali nakon godinu dana ako ne uradiš sve živo što treba, ne lobiraš, tebe nema. Neće se donatori sami javiti, moraš biti aktivan u svemu tome i nama je uvijek bio moto da damo što više možemo. I kada mislimo da ne možemo. Na primjer, ja sam bila prva protiv crowdfunding kampanje, ja to neću, neću tražiti novac. Ali poslije razmišljam: »pa mi pišemo ovo za zajednicu, zašto nas zajednica ne može podržati«. Ne financiramo se na lokalnoj razini, ni pokrajinskoj ni republičkoj, onda tko nas treba podržati? Za koga mi to sve radimo? Pa ne pišem ja to sebi, da doma imam tekstove, već za čitatelje.

► **Koji su po Vašem mišljenju najveći problemi danas u novinarstvu?**

Ne znam odakle krenuti! Prvi problem u novinarstvu je taj da se mi kao novinari nismo izborili za svoju profesiju. I mi za sve živo optužujemo vlast. Ali nije samo vlast kriva. I mi smo krivi, zato što mi kreiramo to javno mnijenje i mi sutra da ne odemo ni na jednu press konferenciju vlast ne bi bila u medijima. Ali ne postoji to jedinstvo, zato što su i mediji kao i naše društvo užasno podijeljeni i ne postoji način kako to da funkcionira, da nas vlast ili stranke puste na miru da radimo svoj posao. To je nemoguće i kao nerazdvojivo je.

Mediji koji su profesionalni, koji ne zavise niti od države niti od bilo koga, imaju problem opstanka, imaju samo ljude koji su entuzijasti i koji rade taj posao zato što ga vole, ali i prihvaćaju cijenu koja ide uz taj posao. A to je da nemaš radno vrijeme. Ja radim za *Magločistač* gdje sam zaposlena, radim za agenciju *Beta* i radim i za *Infostudov* portal *Hello world* mjesečno jedan-dva teksta. I kada gledaš sve to zajedno, onda možeš reći da ti imaš neku iole pristojnu plaću od koje možeš nekako živjeti. To je jedini način da opstaneš, jer samo iz jednog izvora se financirati je nemoguće, zato što projekti to ne mogu pokriti. Mi sada imamo jedan

projekt, a da bismo mogli raditi samo za *Magločistač* morali bismo istodobno imati dva projekta.

► **Ima li *Magločistač* svoj prostor?**

Nemamo, i iskreno da kažem ne treba nam, zato što je naš prostor virtualan i svatko radi od kuće.

► **Vi ste jedan mali nezavisni medij i odlučujete sami o sebi, ali kako Vam izgleda situacija općenito u novinarstvu?**

Meni je teško pričati iz te vizure kako je drugima, iako to čujem od svojih kolega. Članica sam Nezavisnog društva novinara Vojvodine, gdje su novinari iz različitih sredina koji zaista imaju užasne pritiske s lokalne razine, gdje su izloženi i prijetnjama pa i fizičkim nasrtajima; ne pozivaju ih na press konferencije, ne dozvoljavaju im ništa i jednostavno ne dobijaju nikakve informacije, potpuno su skrajnuti. Osim toga, nemaju dovoljno novca za opstanak i iskreno ne znam što ih drži. Mi smo drugačiji od ostalih nezavisnih medija jer po mom mišljenju nismo navijački medij. Trudimo se da ono što je na sajtu bude istina i samo istina i da ne naginjemo ni lijevo ni desno ni u centar. Doslovno nas ne interesira niko je na vlasti, ni ništa, nego jednostavno nas interesira tko što ima reći i da problem koji postoji ne samo kritiziramo nego pokušamo dati i rješenje tog problema. I kao što sam rekla: ne smijemo previše pritiskati sugovornike, moramo biti kolegijalni i mi se trudimo svakome dati prostor. Dakle,

ako se negdje spomene gradonačelnik, s ne znam kakvom kritikom, onda ćemo njega pozvati telefonom i ako hoće dati izjavu on će reći, a ako neće – mi smo ga pitali.

► **A kako gledaš na situaciju kolega novinara koji rade u javnom sektoru?**

Oni nemaju problem kako izdržati od prvog do prvog, ali s druge strane imaju problem da se ne mogu svojim poslom baviti na onaj način koji bi priželjkivali. Jedan dio njih to niti ne želi, to je evidentno, ali u svakom kolektivu ima pojedinaca koji vole svoj posao i zaista se trude maksimalno raditi ga onako kako misle da je ispravno i pokušavaju gurati sve ono dobro i onako kako bi to trebalo izgledati, ako im to dozvole. Pokušavaju i trude se i imaju i dalje pokušaje pričati s upravom, kazati im »vidite, ovo se dogodilo, o ovome moramo izvještavati«. I onda, ako dobiju zeleno svjetlo, urade to kako treba a kada ne dobiju, onda većina kolega zove nas i kaže »vidi, imam to i to, dogodilo se to i to«, »kod mene to ne prolazi«, »uradi ti, evo ti kontakt«. Mislim da je njima teško u tom segmentu što se ne mogu izraziti i sav svoj kapacitet i potencijal onoga za što su se školovali ili što su radili proteklih 20 godina ne mogu artikulirati na najbolji način. Ali, u redu. To je njihov izbor. Mislim da svi mediji, kao i manjinski, trebaju imati novinare koji će uočiti upravo probleme koji postoje u tim manjinskim zajednicama, te probleme artikulirati, iznijeti i pokušati naći rješenje. Ne samo da kažu ovo ne valja, u Tavankutu nema vode. Hajde da vidimo što je potrebno sve uraditi da u Tavankutu zaista bude vode, ili ako netko ima nekakav problem, ako netko ima pritiske, onda treba pitati sve aktere i mislim da je to najispravniji put. Vjerujem da je to vrlo teško u manjim zajednicama postići jer naprosto očekivanja su drugačija.

► **Kako vidite manjinske medije?**

Manjinski mediji su dosta jednostrani u tom smislu da prate isključivo događanja u vlastitoj zajednici, jako rijetko idu šire, možda ako je neki veliki problem. Mislim da bi se trebali malo otvoriti i svoju zajednicu informirati i o događanjima i stvarima koje se dešavaju u njihovom gradu ili okolici ukoliko to ima utjecaja i na njihov život. S druge strane, trebaju dati i malo više prostora oporbenim strankama i pogledima, u smislu ako Hrvati imaju neku oporbenu stranku, pa ako ima neki problem pitaš poziciju, pitaš i oporbu. Mislim da ima dovoljno prostora za širiti teme u novinarskom smislu i u manjinskim medijima.

► **Kakvi su Vam planovi za dalje?**

Planovi su da opstanemo. I nećemo stati, nema šanse, idemo dalje. Kako? Ne znam. Tako što ćemo aplicirati gdje god možemo, držat ćemo i dalje naše kontakte, dokazivat ćemo se našim radom i to će nam biti najbolja ulaznica za kako dalje. Usporedo razvijamo mogućnosti za dodatni priljev sredstava kroz reklame, kroz banere, video sadržaje što su sada ljudi počeli malo više tražiti, određene PR tekstove, edukativne sadržaje i slično. Ono što priželjkujemo sve tri je da nas ima barem pet i da se možemo opustiti. Za početak na jedno pet godina, to bi nam bilo već značajno, a bilo bi dobro da se možemo opustiti još 20 godina i onda da portal predamo jednoj mlađoj generaciji koja će to tjerati dalje. A mi ćemo sjediti u kafiću, piti kavu i pričati kako je nekada bilo.

Vojnić: »Ako Hrvatska pokazuje demokratsku zrelost prema manjinama, i Srbija bi trebala isto«

Zastupnica u Hrvatskom saboru **Jasna Vojnić** upozorila je na neravnopravan položaj Hrvata u Srbiji u usporedbi s pravima nacionalnih manjina u Hrvatskoj. U svom prošlotjednom obraćanju u Saboru, posebno se osvrnula na rezultate lokalnih izbora i političku participaciju manjina, ističući ih kao mjerilo zrelosti demokracije.

Prema važećim zakonima u Hrvatskoj, nacionalne manjine imaju pravo na sudjelovanje u lokalnoj vlasti kada zadovoljavaju određene demografske pragove – 1,5% za vijećnike u lokalnim skupštinama, 5% za zamjenike župana i 10% za zamjenike gradonačelnika ili načelnika, podsjetila je Vojnić i navela konkretne brojke koje pokazuju kako to izgleda u praksi.

»Na posljednjim lokalnim izborima ukupno je izabrano 69 zamjenika iz redova nacionalnih manjina«, rekla je, precizirajući da se radi o 10 županijskih, 19 gradskih i 40 općinskih zamjenika, među kojima su pripadnici srpske, talijanske, češke, romske, mađarske, bošnjačke, rusinske i slovačke manjine.

»Ipak, ovdje se ne radi samo o brojkama, već o političkoj praksi koja svjedoči o dubini hrvatske demokracije i o povjerenju koje Hrvatska država pruža svojim nacionalnim manjinama«, istaknula je.

Vojnić je postavila hipotetski scenarij u kojem bi isti kriteriji bili primijenjeni u Srbiji.

»Zamislimo da su okruzi u Srbiji županije, gradovi i općine jedinice lokalne samouprave, a mjesne zajednice da imaju status usporediv s općinama. Ako bismo primijenili iste kriterije koje Hrvatska već godinama dosljedno provodi...«

Prema toj računici, Hrvati u Srbiji imali bi pravo na dva dožupana, četiri dogradonačelnika, 22 zamjenika načelnika općina, te stotine vijećničkih mjesta diljem Vojvodine.

»A u nekim mjestima, kao što je Monoštor ili Sonta, gdje ima 50% Hrvata, zasigurno bi imali i svog načelnika općine«, naglasila je.

Međutim, stvarnost je znatno drugačija.

»A koliko Hrvata u Srbiji danas zaista obnaša ove funkcije? Odgovor je: nula«, rekla je Vojnić, aludirajući na sustavni izostanak političkog uključivanja hrvatske manjine u Srbiji.

Istaknula je da se pri tome ne može govoriti o nedovoljnoj organiziranosti Hrvata u Srbiji, budući da bi u slučaju zajamčenih mjesta »čak i samo jedan glas na izborima bio dovoljan da se to pravo ostvari«.

Vojnić je izlaganje zaključila apelom:

»Ako Hrvatska svojim zakonima i praksom pokazuje povjerenje prema svojim manjinama i demokratsku zrelost, onda s pravom možemo pozvati i Srbiju da učini isto. Da bude država koja će ne samo deklarativno uvažavati svoje manjine nego, pa makar i nakon 20 godina, to djelima uistinu pokazati«.

H. R.

Vojnić s ministrom Vlačićem o jačanju potpore poljoprivredi

Saborska zastupnica i predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić** sastala se prošloga tjedna s hrvatskim ministrom poljoprivrede **Davidom Vlačićem** te razgovarala o konkretnoj podršci poljoprivredi hrvatske zajednice u Srbiji, objavio je HNV.

»Ovo je izuzetno značajan trenutak jer će ove godine, prvi put, potpora poljoprivredi Hrvata u Srbiji biti dodijeljena putem Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Natječaj za dodjelu ovih sredstava bit će u organizaciji hrvatske zajednice u Srbiji, što nam daje veliku odgovornost i priliku da sredstva budu dodijeljena našim poljoprivrednicima koji su aktivni članovi naše zajednice«, istaknula je Vojnić te precizirala da će, osim Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, u komisiju za vrednovanje prijave biti uključena i članica povjerenstva imenovana od Ministarstva poljoprivrede, čime je osigurana dodatna stručnost cijelog procesa.

»Ova suradnja važan je korak u daljnjem jačanju veze između naše zajednice i institucija Hrvatske, ali i konkretan poticaj za razvoj i očuvanje naše poljoprivredne tradicije te gospodarsko osnaživanje naših ljudi. Posebno nam je drago što se kroz ovaj model prepoznaje potreba da se naši poljoprivrednici u Srbiji uključe u programe potpore na ravnopravan način. Vjerujemo da će ova inicijativa dati novi zamah razvoju poljoprivrede među Hrvatima u Srbiji te otvoriti vrata daljnjoj suradnji i projektima koji će unaprijediti život naše zajednice«, poručila je Vojnić.

H. R.

Apel vozačima zbog početka žetve

Udruženje poljoprivrednih proizvođača Subotice uputilo je apel svim sudionicima u prometu zbog početka žetve koja će trajati naredna tri tjedna. Na cestama će u tom razdoblju biti povećan broj radnih strojeva, zbog čega vozače pozivaju na poseban oprez i prilagođavanje brzine uvjetima na cesti. Poljoprivrednicima je upućen podsjetnik da prije početka žetve obave tehničke preglede svojih strojeva, osiguraju ispravnost svjetlosno-signalnih uređaja, uređaja za spajanje prikolica, kao i da koriste žuto rotacijsko svjetlo. Posebno se naglašava važnost

posjedovanja vozačkih dozvola odgovarajuće kategorije, zabrana vožnje pod utjecajem alkohola, te sprječavanje iznošenja blata na kolnik s oranica i zemljanih putova. Vozačima radnih strojeva preporuča se dodatna pažnja prilikom uključivanja u promet, a svi sudionici pozivaju se na strpljenje, osobito na Čantavirskom i Bikovačkom putu zbog suženih nadvožnjaka. Također, naglašava se opasnost pretjecanja traktora i strojeva dok je uključen pokazivač smjera.

Dobrovoljno vatrogasno društvo Matica Subotica i ove je godine provelo preventivne preglede poljoprivredne mehanizacije, čime se smanjuje rizik od požara i materijalne štete tijekom žetve.

H. R.

Projekti kao nove prilike

Edukacija o fondovima i projektima Hrvatske i Europske unije pod nazivom »Projekti kao nove prilike« održana je prošloga tjedna u prostorijama Fondacije *Antun Gustav Matoš* u Beogradu.

Edukacija je održana pod pokroviteljstvom Županijske razvojne agencije Osječko-baranjske županije, a predavanja su održali ravnatelj Agencije **Denis Čosić** i voditeljica Sektora za strateško planiranje i regionalni razvoj **Ružica Bjelica**.

»Već godinama, otkako postoje programi za Hrvate izvan Hrvatske – kako oni Ministarstva regionalnog razvoja, tako i oni Središnjeg državnog ureda – imamo problem potaknuti hrvatsku zajednicu izvan Hrvatske, posebice u Vojvodini, odnosno u Srbiji, da koriste te mehanizme koji su upravo njima namijenjeni. Svake se godine izdvaja sve više novca iz državnog proračuna za pomoć hrvatskoj zajednici u Srbiji, ali te mogućnosti ne koristimo dovoljno. Smatram da su ovakve edukacije, kao i pružanje informacija našoj zajednici u Srbiji, od velike koristi. Ljude ponekad zaista treba potaknuti. Znaju oni da njihovoj zajednici nešto treba, da se to može ostvariti, ali treba pokazati inicijativu. Novac je osiguran, samo se treba malo pokrenuti i nešto učiniti. Mi kao razvojna agencija stojimo na raspolaganju u operativnom smislu. Ovo su projekti koji nisu pre-

tjerano zahtjevni, ali traže inicijativu. Treba se upustiti u tu 'avanturu', širiti informacije, i jamčim da, ako ostvare jedan projekt, poželjet će realizirati drugi, treći, četvrti... A to je ono čime mogu poboljšati život Hrvata u Srbiji i pridonijeti svojoj zajednici«, istaknuo je Denis Čosić.

»Potaknuti ovogodišnjim natječajem i provedbom projekta prekogranične suradnje između Hrvatske i Srbije, koji provodi Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Vlade Hrvatske, kao i natječajima i projektima Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske – kroz koje i hrvatska zajednica u Srbiji može ostvariti značajna financijska sredstva koja će im pomoći u realizaciji postojećih projekata, ali i u pokretanju novih – organizirali smo ovu edukaciju«, poručili su iz Fondacije AGM.

Događaj su otvorili **Marin Piuković** i **Ivan Zeko-Pivač**, zamjenik veleposlanika u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu.

H. R.

Posjet Jasne Petek Hrvatskom nacionalnom vijeću

Predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić** sastala se 18. lipnja sa zamjenicom župana Krapinsko-zagorske županije **Jasnom Petek**.

Kako je istaknula Vojnić, posebnost ove županije ogleda se u tome što poznaju potrebe hrvatske zajednice u Srbiji te su među prvima to prepoznali i pružili pomoć.

»Župan **Željko Kolar** bio je nekoliko puta kod nas, osigurali su stipendije za naše učenike, kao i stručno usavršavanje. Bili smo nekoliko puta u njihovoj županiji kako bi nam pružili primjere dobre prakse. Ono što nam je najveća dobrobit, a njihova zasluga, jest da su potaknuli i druge županije da izdvoje određena sredstva i zajednički doprinesu radu naše krovne institucije. Dakle, sve županije potpisale su trogodišnje ugovore o podršci radu naše institucije. Zahvaljujući tome, možemo osigurati sredstva za redovito funkcioniranje«, izjavila je Vojnić.

Zamjenica župana Jasna Petek zahvalila je na pozivu da prisustvuje obilježavanju Dana zajednice.

»Zaista je bilo impresivno vidjeti toliko djece koja prolaze kroz odgojno-obrazovni sustav na hrvatskom jeziku, njegujući ne samo jezik, već i svoju kulturu, identitet i baštinu. Prekrasno je kako se djeca odgajaju od najranije dobi u duhu zajedništva. Mislim da svi mi koji smo iz Hrvatske sjedili u vašoj Gradskoj kući na toj lijepoj svečanosti možemo mnogo naučiti od vas. Krapinsko-zagorska županija pokazala je da prepozna potrebe Hrvata ovdje u Vojvodini i Srbiji te je nastojala pomoći na razne načine. Jedan dio pomoći je financijska podrška, o čemu je govorila vaša predsjednica Vijeća, gospođa Jasna Vojnić. Ono što je jednako važno jest stručna pomoć, prijenos iskustava i znanja, kao i prepoznavanje potreba i ukazivanje na njih u Hrvatskoj, gdje smo vaši lobisti i zagovornici vaših interesa u zemlji matici«, izjavila je Petek.

H. R.

Zakazana skupština za 22. lipnja neće biti održana

Prošlog tjedna na Facebook stranici Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini objavljena je odluka kojom je subotički sud poništio odluke dijela vodstva ove stranke. Radi se o odlukama o raspisivanju unutarstranačkih izbora koje su donesene na izvanrednoj sjednici Vijeća DSHV-a 29. travnja koju su sazvali, mimo predsjednika, vijećnici stranke nezadovoljni politikom **Tomislava Žigmanova**.

Ništavne odluke

Odlukom suda predmetne odluke donijete su suprotno Statutu i Poslovniku o radu Vijeća DSHV-a.

»Odluka o raspisivanju izbora na svim razinama u DSHV-u, Odluka o održavanju izborne Skupštine i Odluka o izboru članstva i zamjenika članova Izbornog povjerenstva DSHV-a, donijete na Izvanrednoj sjednici Vijeća, ništavne su i nemaju pravni učinak«, navodi se među ostalim u sudskom rješenju.

Kako se navodi u objavi koju je potpisao predsjednik stranke Žigmanov, pravosudno tijelo je ocijenilo da je »instanca DSHV-a koja je sazvala Izvanrednu sjednicu Vijeća to učinila prekoračenjem svojih ovlasti – bez poštivanja propisanih rokova glede sazivanja i samog načina održavanja sjednice«. Isto tako, dodaje se, i sama sjednica je održana bez potrebnog kvoruma, uz zlouporabu identiteta određenih članova Vijeća DSHV-a.

»Politički presedan«

Zamjenik predsjednika DSHV-a, koji je i neformalni lider skupine nezadovoljnih vijećnika stranke, **Goran Kaurić** je, reagirajući na ovu presudu, objavio na društvenoj mreži X kako je »žalostan onaj koji traži da ga sud zaštiti od članova stranke kojoj je predsjednik«.

»Svjedočimo, stoga, svojevrstnom pravno-političkom presedanu. Ti članovi, treba podvući, nisu tražili ništa strašno niti nestatutarno, samo izbornu Skupštinu. Osnovni sud u Subotici donio je 5. lipnja presudu po tuž-

bi **Zorana Čote**, predsjednika Podružnice Sombor naše stranke i člana Predsjedništva i Vijeća, na štetu DSHV-a, kojom su odluke sjednice Vijeća održane 29. 4. 2025. proglašene ništavnim. Tužena je strana u obvezi tužitelju platiti 10.000 dinara i 88.875 dinara na ime troškova postupka«, naveo je Kaurić u priopćenju, te dodao kako pravni postupak koji je pokrenuo Čota, a koji ima »za

rezultat priznanje krivice zakonskog zastupnika naše stranke bez žalbe, i troškova koji će stranku stajati gotovo sto tisuća dinara, presedan je«.

»Držim da je iza nje činjenica da predsjednik DSHV traži da ga pravosuđe zaštiti od članova stranke kojoj je predsjednik i koji imaju legitimne težnje, sukladne statutu. Zato je ovaj štetni i apsurdni postupak za žalbu«, naveo je Kaurić.

Skupštine neće biti

Kaurić nije želio za *Hrvatsku riječ* dodatno komentirati događanja u stranci, ali je na pitanje hoće li biti održana izborna skupština koju su zakazali za 22. lipnja odgovorio kako su oni »lojalni građani države Srbije i poštuju sudske presude« te da izborna

skupština DSHV-a neće biti održana.

U priopćenju DSHV-a, objavljenom na njihovoj Facebook stranici, navodi se kako je »završeni sudski postupak opomena svima kojima je stalo do DSHV-a, da se moramo podvrgnuti odgovornosti u djelovanju«.

»To osobito vrijedi za sudionike i podstrekače nezakonitog postupanja i djelovanja u DSHV-u te otimače naših zajedničkih dobara. U protivnom, bez obzira tko god stajao iza njih ili ih nagrađivao određenim pozicijama u vlasti ili u institucijama koje vodi Hrvatsko nacionalno vijeće, za sve zloupotrebe i druge nečasne radnje sud je uvijek instanca koja ima snagu svojim pravorijekom donijeti pravdu«, stoji u tekstu.

Kako je objavljeno 5. lipnja na Facebook stranici DSHV-a, u Uredu stranke zaprimljena je inicijativa za stegovni postupak protiv zamjenika predsjednika **Gorana Kaurića**. Inicijativu je, kako se navodi, uručio predsjednik MO DSHV-a Zemun **Matija Tepeš**.

J. D.

Biser humanosti

I ma tako trenutaka kada se u čovjeku osjećaji toliko pomiješaju da ne zna je li suza potekla zbog tuge ili sreće. Jedan od najkarakterističnijih uzročnika takvog stanja zacijelo su vijesti o bolesti djece, odnosno javni apeli da im se pomogne putem slanja sms-a ili pak uplatom na određeni račun.

Takav jedan događaj, u moru svakodnevnih istih, zbio se u nedjelju, 15. lipnja, kada su Žedničani organizirali kuhanje i pečenje na otvorenom kao vid humanitarne akcije za pomoć njihovom četverogodišnjem sumještaninu **Mateu Poljakoviću** koji boluje od cerebralne paralize i za čije je liječenje potrebno 130.000 eura. Po riječima onih koji su bili, kuhala se riblja čorba, gulaš, pekli prasići..., a svatko je za obrok izdvojio koliko je mogao ili htio dati. Prema informacijama organizatora, toga je dana, za Mateov četvrti rođendan, prikupljeno 1.259.700 dinara, odnosno nepunih 11.000 eura. Kako i jedni i drugi kažu, iznos bi sigurno bio veći da istoga dana u Maloj Bosni nije bilo proštenje, a i u još nekim prigradskim naseljima bilo je lokalnih događanja.

Suza, i to ona mješavina tuge i bijesa, čovjeku kane kada mu na um padne odnos društva spram pojedinca, a još se više uskomeša kada se zna da je riječ o djetetu i njegovim nemoćnim roditeljima da mu pomognu. Nije ovdje samo riječ o državi i njenim institucijama, nije riječ ni o lokalnoj samoupravi niti pak o moćnim kompanijama ili pojedincima – riječ je o svima zajedno, jer je zapravo riječ o njihovoj pasivnosti i indolentnosti da i sami nešto učine kako bi pomogli u sličnim situacijama. Primjera radi, zašto umjesto Žedničana sličnu akciju ne organizira Grad Subotica, i to uz svesrdnu pomoć medija, pa makar i ta akcija, kao što je bila ova u nedjelju, bude upisana tek kao jednokratni čin milosrđa proizašao iz akta dobre volje? U sređenijim okolnostima stvar s pomoći najugroženijim kategorijama stanovništva, a oboljela djeca sigurno zavrjeđuju biti na vrhu prioriteta, mogla bi i trebala izgledati puno drugačije od kuhanja i pečenja na otvorenom i računanja na samilost građana. Za takvo što je, naravno, potrebna institucionalna koordinacija, a jedan od prvih koraka bio bi izrada lokalnog registra onih kojima je pomoć potrebna, od lokalne samouprave, preko zdravstvenih i socijalnih institucija, pa do ministarstava zdravstva i onoga za socijalnu zaštitu. Pa nakon toga stvaranje fonda iz kog bi se financirali promptni i najugroženiji slučajevi. Takvo što, naravno, na papiru kod nas već postoji, a funkcionira na već opisani način: slanjem sms poruka, uplatama na žiro račun ili pak u vidu humanitarnih akcija. Dakle: država uredila da građani brinu sami o sebi.

Suza, i to ona najčistije sreće, krene čovjeku na oko kada vidi koliko je još u ljudima ostalo humanosti. Mnogo je puta do sada izrečeno da je jedan od najvećih rezultata studentskog prosvjeda, koji je započeo koncem jeseni

prošle godine, upravo probuđena pozitivna energija kod ljudi. Vidjeli smo to širom Srbije, pa smo tako mogli vidjeti i samoorganiziranost i srdačnost Malobosnjačana, Tavan-kućana, Đurđinčana, Mirgeščana... Ipak, u svemu tome, rekli bismo ne bez razloga, prednjače Žedničani. Za razmjerno kratko vrijeme, koliko je period od pol godine, stanovnici ovoga mjesta učinili su to da su se sami trgli iz letargije i vratili međusobno povjerenje: među najorganiziranijima su kada je riječ o sudjelovanju na prosvjedima, kako onim u Subotici tako i izvan nje; učinili su skoro pa nezamislivo – i prije dolaska policije nedavno su rastjerali huliganske bande iz redova navijača *Partizana* i *Crvene zvezde* koji su njihovo mjesto odabrali za međusobnu tučnjavu i na taj način ne samo stali na stranu normalnih građana nego svojim »djelovanjem« obranili njihovu čast. Akcija koju su u nedjelju organizirali, a kojoj su se, također kuhanjem, priključili i mještani Novog Žednika samo je niska na njihovom biseru ljudskosti koju pokazuju na najjednostavniji mogući način: spontano i od srca. Kada tome pridodamo i činjenicu da su jesenas također imali istu akciju za pomoć Mateu i njegovim roditeljima i da su tom prilikom prikupili nešto više novca nego u nedjelju, onda... Onda ni pomisao da, samo kada bi lokalna samouprava to ustanovila, ne bi bilo nimalo dileme oko toga kome bi pripala prva godišnja nagrada za »Naj-selo«. Za čistoću duše i veličinu srca.

Z. R.

Iako je do sada prikupljeno oko dvije trećine sredstava, iznos nije kompletiran. Pomoći Mateu Poljakoviću da prohoda, a njegovim roditeljima učiniti najveću sreću možete i Vi uplatom na dinarski račun 160-6000001997494-33 ili devizni 160-6000001998522-53 putem platne kartice ili paypala kao i slanjem sms-a 1727 na 3030.

Među 154 nagrađena učenika, za učenicu generacije cjelovite nastave na hrvatskom jeziku u školskoj 2024./25. godini u osnovnoj školi (*Crvena kravata*) proglašena je **Martina Tikvicki**, a titula najbolje učenice u srednjim školama (*Crvena mašna*) pripala je **Luciji Horvacki**. Obje učenice svoje su obrazovanje na hrvatskom jeziku započele još u vrtiću *Marija Petković – Sunčica*, te svaki ciklus obrazovanja nastavile na tim temeljima.

Crvena kravata

Dobitnica *Crvene kravate*, Martina Tikvicki u proteklih se osam godina istaknula kao izvrsna učenica, te je proglašena i učenicom generacije u Osnovnoj školi *Matko Vuković*, a nositeljica je i *Vukove diplome*. U svim razredima nizala je uspjehe na brojnim natjecanjima, i to iz različitih područja – od prirodnih znanosti i jezika, do sporta. Natjecanja i nagrade koje su je dovele do ovog priznanja su:

- u petom razredu: 1. mjesto na školskom, 2. mjesto na općinskom te pohvala na okružnom natjecanju iz matematike; 1. mjesto na školskom, 2. mjesto na općinskom i okružnom natjecanju iz biologije te pohvala na matematičkom natjecanju *Klokan bez granica*.

- u šestom razredu: 2. mjesto na školskom, 3. mjesto na općinskom i 3. mjesto na okružnom natjecanju iz biologije; pohvale iz matematike na općinskoj i okružnoj razini te pohvala na natjecanju *Klokan bez granica*.

- u sedmom razredu: 1. mjesto na školskom, 1. mjesto na okružnom te 1. mjesto na republičkom natjecanju iz hrvatskog; 1. mjesto na okružnom te sudjelovanje na republičkom natjecanju iz srpskog kao nematerinskog jezika; 2. mjesto na školskom, 3. na općinskom i okružnom natjecanju iz matematike; 1. mjesto na školskom, 3. na općinskom i okružnom te sudjelovanje na republičkom natjecanju iz biologije; kviz *Čitanjem do zvijezda* 2. mjesto i sudjelovanje na međunarodnoj razini i pohvala na *Klokanu bez granica*.

- u osmom razredu: 1. mjesto na školskom, 1. na okružnom i 1. mjesto na republičkom natjecanju iz hrvatskog jezika; 2. mjesto na školskom natjecanju iz matematike i 1. mjesto na školskom natjecanju iz biologije.

Nakon dodjele nagrada Martina je u svom govoru među ostalim rekla:

»Danas kad se osvrnem, shvaćam da hrvatski jezik u školi nije bila samo nastava nego je to bilo nešto mnogo više. Bio nam je temelj i oslonac koji se nije mogao srušiti. Tu smo se veselili, rasli i sazrijevali. Upravo je pohađanje nastave na hrvatskom jeziku donijelo prave prijatelje, uspomene i vrijednosti koje ćemo nositi tijekom cijeloga života«.

Martina je za naš tjednik rekla i kako je ponosna na sve ono što je postigla, te da je zahvalna na podršci koju je imala tijekom svih ovih godina.

»Ponosna sam na ovaj uspjeh. Iako sam se na neki način nadala ovom priznanju, nisam znala ima li netko više natjecanja, bodova, pa nisam bila sigurna da će sve baš ovako biti. Moji nastavnici, mentori su uvijek bili tu, bili su mi podrška i često motivacija kada je bilo teško. Bilo je momenata kada sam u jednom tjednu imala tri natjecanja, a često sam i morala odustati od nekih drugih aktivnosti kako bih se mogla posvetiti pripremi za ova natjecanja. Sada, kada je i ovo poglavlje gotovo, zahvalna sam mojoj obitelji i nastavnicima na svemu što sam postigla«, priča Martina koja svoje obrazovanje i dalje želi nastaviti na hrvatskom jeziku, i to u Gimnaziji *Svetozar Marković* na općem smjeru.

Dobitnice priznanja za izvrstan uspjeh

Martina i Lucija – najbolje učenice

Uz školu, Martina je proteklih osam godina trenirala i hokej na ledu, te je i u sportu osvojila brojne nagrade i priznanja. Posljednje dvije godine igrala je kup Vojvodine, gdje su ekipno osvojili prvo mjesto, a ove godine je igrala za reprezentaciju Srbije (djevojke do 18 godina), gdje su na turnirima osvojili prvo i drugo mjesto. Kako je rekla, hokej će i dalje biti tu, ali neće biti prioritet.

Sada se želi posvetiti učenju i usavršavanju, a gdje će je životni put odvesti, o tome ćemo, kako je rekla, razgovarati za četiri godine. Pa tko zna, možda kad bude dobitnica *Crvene mašne*.

Crvena mašna

Dobitnica *Crvene mašne* Lucija Horvacki maturantica je Gimnazije *Svetozar Marković*, a njen put obrazovanja je od vrtića do gimnazije na hrvatskom jeziku. Iz godine u godinu i ona je nizala izvrsne ocjene i postignuća. Tijekom gimnazijskog školovanja istaknula se kao uspješna učenica te se u trećem razredu plasirala na republičku razinu međunarodnog *HIPPO* natjecanja iz engleskog jezika, kao i na završnicu nacionalnog natjecanja *Mreža čitanja*. No, Lucija nije samo uzorna učenica, ona je animatorica *Subotičkog oratorija*, urednica emisije za mlade na valovima Radio Marije, te aktivna suradnica našeg podlistka *Kužiš?!*. Sve to dovelo je do priznanja *Crvena mašna*.

»Kada sam prije četiri godine odlučila upisati gimnaziju, ta mi se odluka činila sasvim logičnim slijedom događaja. Dva brata prije mene uspješno su je završili, pa kada je na red došao moj odabir, nisam se dugo dvoumila. Nakon osam godina školovanja na hrvatskom jeziku odlučila sam tako i nastaviti. No, moram priznati da je moje gimnazijsko iskustvo bilo drukčije od iskustava mojih vršnjaka iz drugih razreda. Osim gradiva koje smo učili i provjera koje smo pisali, moje godine u gimnaziji bile su ispunjene nezaboravnim doživljajima. Od učeničkih razmjena, odlazaka na sajmove, kazališne predstave i tribine, pa sve do brojnih putovanja – svaki trenutak bio je za pamćenje«, rekla je Lucija u svom govoru.

Ona je u razgovoru istaknula kako je zahvalna za priznanje, ali i svu podršku i ljude koji su je pratili na njenom dosadašnjem školovanju.

»Priznanje mi puno znači i zahvalna sam na tome, a sigurna sam da bi se ovdje moglo naći još mladih koji su aktivni u zajednici. Sretna sam što mogu biti dio ovoga, što imamo toliko ljudi oko sebe koji ne samo da nam kažu da možemo doći i pitati ako nam nešto zatreba nego se to i događa. Osjećam pripadnost zajednici i znam da mogu računati na pomoć. Kada je u pitanju obrazovanje na hrvatskom jeziku, ljudi često to doživljavaju, ili bar to navode, da je to na neki način 'izdvajanje', no s time se ne mogu složiti. U smislu nekih predmeta jesmo drugačiji od drugih, ali zaista mislim da smo odrasli kao svoj na svome. Imamo mi priliku družiti se i upoznati i s drugima, ali nekako se svi opet vratimo među svoje. Skupa slavimo blagdane, imamo slična interesiranja; na kraju krajeva potekli smo iz sličnih obitelji i težimo k istim vrijednostima. Vjerujem da je upravo to ono što naš čini 'posebnima'«, kazala je Lucija.

Lucija planira dalje upisati studij komunikologije na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu. Zahvaljujući posebnim upisnim kvotama ima osiguran direktan upis, no ono što dodatno mora obaviti jeste pristupni intervju. Iza svih postignutih uspjeha stoji puno rada i odricanja, a to najbolje znaju oni koji dodatno rade, bilo da su učenici ili njihovi mentori.

Ž. V.

Dužijanica 2025.

Zrno po zrno – tarana

Radionica pravljenja tarane održana je na risarskom salašu u Đurđinu 14. lipnja, i to kao i prethodnih godina u organizaciji Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanica*. Ovo je, kako je rekao direktor UBH-a *Dužijanica* **Marinko Piuković**, jedinstvena radionica koja zanima i starije, ali i mlađe naraštaje.

»Nekada je ovo znala uraditi svaka domaćica, a danas je ovakvo ručno pravljenje tarane nešto što trebamo sa-

je ovo važno jer osim što educiramo druge, proizvodimo taranu koju kasnije imamo za druge manifestacije. Želja nam je imati je možda i u funkciji suvenira kao 'risarsku taranu' i da ona bude dio naše ponude ne samo na *Takmičenju risara* nego i tijekom cijele godine. Jasno, to će iziskivati još ovakvih radionica na kojima bismo je mogli proizvoditi. Tarana je postala interesantna i široj javnosti, te često možemo čuti i vidjeti da se na raznim događanjima,

čuvati i prenijeti novim generacijama. Ova tarana koja se danas napravi kuhat će se na manifestaciji *Takmičenje risara* i svi oni koji dođu moći će je kušati. Ovo postaje naš svojevrsni brend, poput 'risarske rakije', 'risarskog dišnotora'. Kroz ovu radionicu radimo na edukaciji žena, ali ujedno i na čuvanju nekadašnjeg načina izrade. Za nas

ma, mimo *Dužijance*, kuha baš tarana. Otkako je Udruga samostalna i naš program osim *Dužijance* je pokušati i druge sadržaje koji su vezani za život ovdašnjih ljudi na salašu, na njivi... sačuvati, a uz to, jer su neraskidiva veza, naše bogatstvo prenijeti na mlade«, rekao je Piuković.

Za ovaj posao godinama je zadužena **Marija Kujundžić**, a kako je najavila, ove godine uvode mlade koji će moći preuzeti ovaj posao.

»Imamo žene koje su iskusne i koje ovo godinama rade, a radujem se da imamo i mlađe žene, pa i cure koje žele ovo naučiti raditi i nadamo se sačuvati. Ovo su iste one žene, njih 15, koje iz godine u godinu prave taranu, ali i kisele *kiselnu* (kiselo mlijeko), peku *kruv* i pripremaju sve za *risarski ručak* na *Takmičenju risara*. Nakon izrade tarane moj posao je dobro je osušiti, premjeriti i napraviti pakete za samo natjecanje, te pripremiti ostale sastojke koji su potrebni za dobru taranu. Za *katlanku* ide šest kg tarane, a za kotlić je dovoljno 1,2 kg sušene tarane«, kaže Marija Kujundžić i priča kako je uz ovu suhu taranu potrebna i *divenica* (kobasica), koju također sami pripremaju, te luk, krumpir i mast.

Ovom prigodom ona je ženama predstavila i mladu **Mariju Sekereš**, koja će uz iskusnu Mariju učiti ovaj nimalo lagan posao. Kada je u pitanju slobodna prodaja, odnosno kupovina tarane, ona je dostupna u manjoj količini na *Takmičenju risara*, ali i na središnjoj proslavi *Dužijance* gdje je zanimanje još veće.

Kako biste dobili dobru taranu, potrebno je 3 kg oštrog brašna, 3 kg mekog brašna i 20 jaja, a onda i iskustvo i znanje. Recept su nam dale iskusne domaćice, a pripre-

ma je sljedeća: brašno sjediniti, te umutiti jaja i »štrapati« ih po brašnu, te rukom trljati smjesu. Potom sve protjerati na krupni *protak* (sito), a onda i sitni. Dobivenu taranu potrebno je i dobro osušiti i tek je onda dalje adekvatno čuvati, iskusni kažu u platnenim vrećama.

Na ovakvim radionicama, kada se napravi po pet ili šest ovakvih mjera, napravi se između 20 i 23 kilograma tarane, a ako se odlučite oprobati za svoju obitelj, mjeru možete prilagoditi potrebama.

Koliko je ova radionica bila uspješna, možete se uvjeriti na *Takmičenju risara*, koje će ove godine biti održano 12. srpnja na starom mjestu – na njivi kraj crkve u Đurđinu po ustaljenom programu.

Ž. V.

Dužijanca 2025. – najava događanja

21. lipnja – *Dužijanca malenih*, XVIII. Festival dječjeg stvaralaštva – *Risarski salaš* u Đurđinu – od 14 do 19 sati zabavno-edukativni program

– Priskakanje vatre na sv. Ivana Cvitnjaka – dvorište *Risarskog salaša* u Đurđinu – 19 sati

22. lipnja – *Dužijanca malenih*, sveta misa – katedrala sv. Terezije Avilske – 10 sati

6. srpnja – *Dužijanca* u Bajmaku – crkva sv. Petra i Pavla, Bajmak – 10 sati

12. srpnja – *Takmičenje risara* – njiva kraj crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu – od 6.30

13. srpnja – *Dužijanca* u Tavankutu – crkva Presvetog Srca Isusova, Tavankut – 10.30 sati

19. srpnja – *Natjecanje u pucanju bičevima* – *Risarski salaš* u Đurđinu – 18 sati

20. srpnja – *Dužijanca* u Žedniku – crkva sv. Marka Evanđelista, Žednik – 9.30 sati.

22. srpnja do 7. kolovoza – radionica čišćenja žita i pletenje vijenaca – dvorište župe sv. Roka, Subotica

23. srpnja – Otvorenje izložbe *S Božjom pomoći* – Galerija *Dr. Vinko Perčić*, Subotica – 19 sati

24. srpnja – Postavljanje izloga u središtu grada za natjecanje aranžera izloga, Subotica – tijekom dana

27. srpnja – *Dužijanca* u crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni – 10 sati

– Konjičke utrke *Dužijanca* – Gradski hipodrom, Subotica – 14 sati

31. srpnja – Izložba slika s XXVIII. Međunarodne likovne kolonije *Bunarić* – HKC *Bunjevačko kolo*, Subotica – 18 sati

31. srpnja do 2. kolovoza – XXIX. Međunarodna likovna kolonija *Bunarić* – HKC *Bunjevačko kolo*, Subotica.

Ivana Nimčević Vajnhed, vlasnica radnje *Evin dućan*

Iz Subotice, preko Beča do Tavankuta

Od prošle godine u Tavankutu radi Evin dućan – mjenjačnica, platni promet, papirnica, suvenirnica, fotokopirnica, tu se mogu kupiti suvenirni, darovi, školski pribor... Nakon dvadeset i dvije godine života i rada u Beču Ivana Nimčević doselila se u Tavankut i ovdje otvorila radnju

O d prošle godine Tavankut ima *Evin dućan* u kojemu se, osim školskog pribora, suvenira i darova mogu obaviti i različiti poslovi koji do skora nisu mogli. Naime, u ovome dućanu mogu se i platiti računi, zamijeniti valute, fotokopirati što je potrebno, očitati osobne iskaznice, zdravstvene knjižice ili prometne dozvole...

Dućan je otvorila u vlastitome prostoru, doskora Bečlijka a odskora Tavankučanka **Ivana Nimčević Vajnhed**. U svome dućanu i radi i pruža različite usluge stanovnicima ovoga mjesta. Radnja je registrirana 26. ožujka 2024. godine i tako je oživljen prostor koji je više desetljeća »živio« kao brijanačnica, a nakon zatvaranja bio ružiniran i zapušten i zarastao u korov, kaže vlasnica i odnedavno poduzetnica Ivana.

Doseljenje u Tavankut

Ideja da se baš u Tavankutu otvori radnja i da se tamo preseli rodila se, kaže Ivana, sasvim spontano a njenom doseljenju prethodilo je doseljenje njenje mame **Ivanke Nimčević** u ovo selo.

»Kada smo kupili ovaj objekt, razmišljali smo da li ga izdati ili da mi nešto radimo. Ideja je bila započeti neki obiteljski biznis i moja prva ideja je bila mjenjačnica jer je nema, pa smo i moj brat i ja kada smo ranije dolazili kod mame iz Beča imali problem gdje promijeniti novac. Kao što i drugi turisti koji dolaze vjerojatno imaju taj problem. Budući da postoji samo jedna pošta onda smo uveli i platni promet jer smo smatrali da je i to zanimljivo, pa kako u selu nije bilo gdje fotokopirati, očitati osobne iskaznice zdravstvene knjižice, prometne dozvole... odlučili smo se za te male usluge koje su zaista nedostajale u selu. Pričali smo i s ljudima što im nedostaje u selu i što bi

im trebalo, pa su rekli kako bi bilo dobro da se može kupiti malo školskog pribora ili darova u selu i da se ne ide u grad za to. I tako je spontano nastala ideja i razvijala se.«

Zanimalo nas je kako je Ivana od Subotice, preko Beča, stigla do Tavankuta.

»U Subotici sam rođena, odrasla, završila srednju školu i kada je došlo vrijeme mature i pitanje kamo ću na studij, a budući da mi je tada moj pokojni otac živio u Austriji, odlučila sam se za studij u Beču. Prvobitni plan bio je završiti studij i vratiti se, međutim nešto mi nije bilo baš do vraćanja tako brzo, pa sam našla posao i ostala dulje nego što sam planirala. Brat mi je ostao i dalje živjeti u Beču. Povratak je isto bio spontan, više iz obiteljskih razloga, jer sad trebam biti tu zbog moje mame koja je dosta stara i živi sama. Preseljenje u Tavankut također je bilo slučajno jer je mama, kada je otišla u mirovinu, kupila voćnjak i salaš u Tavankutu kako bi nešto radila i onda se vremenom skroz preselila. Nakon nekog vremena i ja sam kupila kuću u Tavankutu i eto završili smo ovdje slučajno.«

Ipak ne baš skroz slučajno.

»Moja baka **Eva Vajnhed** je iz Tavankuta, tako da nam Tavankut nije skroz nepoznat. Imamo i nešto dalje rodbine, a kao djeca smo s bakom dolazili tu, pa je i mom bratu i meni Tavankut ostao u lijepom sjećanju. Baka Eva je također živjela u gradu, samo je rođena u Tavankutu. Kao mlada cura otišla je u grad i uvijek je govorila kako ona nije baš iz Tavankuta nego je iz Bukte, to je neki šumski put koji vodi do Čikerije«, podsjeća se Ivana, koja je do prije godinu i pol dana živjela u Beču i radila kao turistički vodič.

Turistička priča

»Završila sam slavistiku u Beču i poslije još i povijest umjetnosti i povijest, jer sam se morala doškolovati kako bih radila u turističkoj djelatnosti. Dugo godina bila sam u turizmu, a onda sam odlučila osamostaliti se i biti turistički vodič te sam polagala tu razliku i državni ispit. Dugo

sam to radila i u tome jako uživala. To mi sada malo i nedostaje jer sam navikla na veliki grad, na dinamiku, na tu internacionalnu priču. U Beču sam živjela 22 godine«, kaže Ivana i dodaje kako joj najviše nedostaje da je u kontaktu s ljudima sa svih strana svijeta i kulturni sadržaji koje Beč i Austrija nude.

»Evo, već sam isplanirala da ću ići za par dana u Beč i koje ću sve muzeje obići. Ali, s druge strane, godi mi to moje veliko dvorište u Tavankutu, godi mi mir i tišina i to buđenje ujutru u tišini. Beč nije daleko, uvijek se može za vikend otići. A i kao turistički vodič teoretski mogu otići i odraditi turu i vratiti se. Ali za sada ne stižem, vidjet ćemo u budućnosti«, kaže Ivana i dodaje kako bi vrlo rado sudjelovala i u turističkoj priči koju Tavankut, zahvaljujući HKPD-u *Matija Gubec*, ima i razvija.

Ono što joj je bilo najteže prilikom započinjanja novog posla i novog života bilo je što je ušla u potpuno novu branšu o kojoj ništa nije znala dok se u to nije upusti-

la, a u tome joj je pomoglo, kaže, pohađanje seminara o poduzetništvu kod **Ljubice Mészáros** i kontakti koje je tamo stekla kao i pomoć prijateljica koje se već bave ovim poslom.

Ivana kaže kako se navikla na život na selu, iako tamo nikada nije živjela, a čini joj se kako su i Tavankučani prihvatili nju i novu radnju. Dodaje kako se jedini put uplašila kada joj je šakal protrčao kroz dvorište.

Planovi za budućnost

Pitali smo Ivanu kakvi su joj planovi za budućnost.

»Razmišljam što bih još mogla uvrstiti u ponudu i kako da uslužne djelatnosti proširim. Mušterije najviše dolaze zbog usluga, a suveniri su sezonski interesantni. Tavankut ima jednu slatku turističku scenu zbog HKPD-a *Matija Gubec* i onda su oni u kontaktu s društvima iz Hrvatske, folklor ili škola slamarstva, i uvijek nekoga ima u selu te je zanimljivo i turistima da promijene nešto novca pa vide suvenire i kupuju ih. Meni je i to interesantna priča jer sam cijeli život provela u turizmu pa bih voljela sudjelovati i u unaprjeđenju turizma kako god mogu doprinijeti čisto iz hobija. Tavankut ima tzv. Toma trans, koji ima špediter i konje i koji, osim što prenosi po selu što treba prenijeti, ima i jedan ljepši špediter za turiste. Pa ima tura kroz šumu do Čikerije, pokaže neke stare salaše pa sam i njemu rekla da ću dobrovoljno, kada ima neke goste, vrlo rado ispričati neku priču. Sada se upoznajem sa svima, i društvom i školom, i vrlo sam raspoložena za suradnju. Evo, u radnji imam izložene šalice koje izrađuju učenici škole i prodaju u

školi a ovdje je izložbeno mjesto«, kaže Ivana koja govori njemački, engleski, španjolski i ruski po malo, a i latinski dobro zna.

Pitali smo je što joj je bilo najteže kada je započela novi posao u Tavankutu.

»Najteže mi je bilo da, budući da nikada nisam radila ovu vrstu posla i nisam znala ništa o trgovini, platnom prometu svladam u početku te stručne izraze. S druge strane, nemam radnog staža u Srbiji, nisam ništa znala o tržištu i različitim zakonima ali tu mi je pomogao knjigovođa i prijateljice poduzetnice. Na sve strane sam telefonirala dok se nisam uhodala, sada mi je lakše. Skočila sam u hladnu vodu a da doslovno ništa nisam znala o poslovanju u Srbiji, i nije moj fah. Pomogao mi je i tečaj o poduzetništvu koji sam završila«, zaključuje Ivana priču o svom novom životu i poslu u Tavankutu.

J. D.

Prekogranični projekt osnovnih škola

Sonćani ponovno u Vukovaru

Već četvrtu godinu zaredom osnovne škole *Antuna Bauera* iz Vukovara i *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte provode projekt *Kultura i povijest Grada Vukovara*. U sklopu ovogodišnjeg projekta, Vukovar su 10. lipnja posjetili učenici OŠ *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte u pratnji ravnatelja škole **Miljenka Dakića**.

Projekt skupa vode učiteljica **Biljana Mihaljev** i umirovljeni učitelj **Joza Mihaljev**. Cilj projekta je učenike iz Sonte, koji pohađaju izborne sate hrvatskog jezika i kulture, upoznati s bogatom kulturom i poviješću Vukovara, potaknuti razvoj nacionalne svijesti te usavršiti znanje hrvatskog jezika. U sklopu posjeta, učenici su obišli Vukovarski vodotoranj, Muzej vučedolske kulture i crkvu sv. Filipa i Jakova, a zatim i Osnovnu školu *Antuna Bauera*, gdje su sudjelovali na satu hrvatskog jezika pod vodstvom učiteljice Mihaljev. Tema sata bila je kulturna baština Hrvatske, nacionalni

parkovi te položaj i status Republike Hrvatske u svijetu. Budući da učenici iz Sonte pohađaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, konačni cilj je njihovo jezično usavršavanje. Nakon toga su se uputili u Park – šumu *Adica* gdje su ručali i uživali u igri u prirodi. Još su obišli i centar grada gdje su se osladili i kupili suvenir – golubicu za trajnu uspomenu na Vukovar.

Učenike su pozdravili: ravnatelj OŠ *Antuna Bauera* **Zlatko Milić**, zamjenik gradonačelnika grada Vukovara **Filip Sušac**, te ravnatelj OŠ *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte **Miljenko Dakić** koji su izrazili zadovoljstvo i spremnost za nastavak prekogranične suradnje i povezivanja. Projekt je realiziran u suradnji i uz potporu Grada Vukovara, izdavačke kuće *Alfa* iz Zagreba, Ljekarne *Joukaha* iz Vukovara i Hrvatskog nacionalnog vijeća.

B. M.

Vrtić *Marija Petković Biser* u Subotici

Nova Montessori oprema

» **V**rtić po mjeri djeteta« naziv je projekta koji je tijekom protekle 2024./25. školske godine uspješno realizirala rimokatolička župa *Marija Majka Crkve* iz Subotice u vrtiću *Marija Petković – Biser*, a koji se nalazi u prostorijama ove župe. Budući da se u ovom vrtiću rad odvija na hrvatskom jeziku i po programu Montessori za koji postoje posebni didaktički materijali, ovim projektom su osigurana sredstva za nabavu ovog pribora i opreme. Tako je vrtić dopunio vlastite Montessori police kako bi rad s djecom bio potpuniji i kvalitetniji. Kupili su i dodatnu opremu koja je u velikoj

mjeri pospješila rad s djecom, a koja im je bila potrebna za ove ali i druge aktivnosti u vrtiću, od računala, pisača, pametnog televizora, zvučnika. Osigurana je i značajna količina uredskog i likovnog materijala koji je korišten u svakodnevnom radu, ali i za izradu Montessori materijala. Posebno su bili ponosni što su među djecom ostvarili veliko interesiranje za knjigu i »čitanje«, čemu je vjerojatno značajno doprinijela nabava knjiga za vrtićku knjižnicu koju vode predškolci osobno, a koriste je sva djeca vrtića. U tu svrhu tijekom godine proučavali su povijest pisane riječi od izuma **Gutenbergovog** tiskarskog stro-

ja do suvremenih strojeva za tipkanje. Uz pomoć Montessori materijala mališani su se upoznali i s klinopisom, hijeroglifima sve do današnje abecede. Ponovili su se i jednoobraznim žutim majicama s natpisom vrtića koje su oblačili pri svojim aktivnostima izvan vrtića koje su također financirane ovim projektom. Na koncu, dopunjeni su i setovi i pribor za jelo, s vrčevima i staklenim čašama koji

pomažu mališanima naučiti pažljivo i s odgovornošću ih koristiti.

Projekt »Vrtić po mjeri djeteta« finansijski je podržao Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske u sklopu javnog natječaja za programe/projekte organizacija hrvatske nacionalne manjine.

B. I.

Završen kviz *Mreža čitanja*

Nagrade za najbolje srednjoškolce

U Hrvatskom domu – Matici u Subotici danas (petak, 20. lipnja) će biti organizirana svečana dodjela nagrada i diploma subotičkim srednjoškolcima koji su tijekom protekle školske 2024./2025. godine sudjelovali u kvizu znanja i kreativnosti *Mreža čitanja*.

Ovo natjecanje u Hrvatskoj organizirala je Hrvatska mreža školskih knjižničara a provedbu u Subotici su realizirali Gradska knjižnica Subotica u suradnji s NIU *Hrvatska riječ* koji su i pripremili zahvalnice i prigodne nagrade za 36 učenika subotičke Gimnazije *Svetozar Marković*, Politehničke i Medicinske škole koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku.

Najavljenim programom bit će obilježen završetak još jedne sezone ovog interesantnog kviza za poticanje čitanja za srednjoškolce koji je realiziran u tri razine natjecanja i dvije kategorije – online test znanja ili multimedijски uradak. Tema kviza *Mreža čitanja* protekle školske godi-

ne bila je *U mreži prijateljstva* te su učenici čitali sljedeća književna djela: **Angie Thomas** (*Taj hejt u glavi*), **Karen M. Mc Manus** (*Lažljivac među nama*) i **Carsten Henn** (*Šetač knjiga*).

B. I.

Godišnji koncert HKPD-a *Matija Gubec* u Rumi

Osvježeni repertoar i odjel folklora

Cjelovečernjim koncertom, koji je održan 14. lipnja u Kulturnom centru *Brana Crmčević*, HKPD *Matija Gubec* iz Rume predstavilo je ovogodišnji rad. U dvosatnom programu pred velikim brojem gledatelja Veliki tamburaški orkestar pod vodstvom **Predraga Pavlovića** zajedno sa solistima izveo je novi repertoar pjesama. Osvježanje večeri bilo je predstavljanje novoosnovanog dječjeg i folklornog odjela veterana, kojima je to bio prvi nastup pred publikom.

Tamburaški orkestar i solisti **Darko Matešić**, **Marija Ratančić**, **Milica** i **Katarina Atanacković** i **Albin Ljikaj** izveli su program sačinjen od numera tradicionalne, popularne, klasične i filmske glazbe. Tradicionalno, na kraju koncerta izveli su i kompoziciju *Moj kičeni Srem* autora **Josipa Jurce**.

»Kao i svake godine, održavamo godišnji koncert u Rumi u znak zahvalnosti našoj publici koja nas prati i podržava. Uspjeli smo pripremiti novi repertoar pjesama u relativno kratkom roku. Budući da organiziramo dva koncerta tijekom godine i da sudjelujemo na festivalu tamburaških društava Vojvodine, moramo konstantno raditi i dopunjavati repertoar jer publika očekuje čuti nešto novo i drugačije od prethodnog puta. Uz naporan rad Velikog tamburaškog orkestra uspjeli smo pripremiti novi repertoar i drago nam da se publici svidjelo. To nam daje poticaj da u budućnosti organiziramo još bolji koncert, s bogatijim repertoarom«, kazao je predsjednik udruge **Zdenko Lanc**.

Obnovljena folklorna sekcija

Uz tamburaški orkestar, Društvo je 50-ih godina prošloga stoljeća imalo i folklornu sekciju. Bila je vrlo uspješna i zabilježili su brojne nastupe u gradovima bivše Jugoslavije. Djelovala je sve do 90-ih godina. Tijekom protekle zime vodstvo rumske udruge došlo je na ideju o ponovnom pokretanju folklorne sekcije. Ideja je urodila plodom i osnovana je dječja i folklorna skupina veterana.

»Svakog vikenda održavamo probe folklora. Igrači su prvi put na koncertu nosili nošnje i prvi put publici predstavili ono što su naučili. Dječja grupa izvela je pjesove iz okoline Srijema, a veteranski sastav predstavio je pjesove iz okoline Slavonije. Za sada su grupe male. Dječja grupa ima šest članova, a veteranska devet. Nadamo se da će vremenom taj broj biti veći i da će nam se priključiti novi članovi«, kazala je voditeljica folklornog odjela **Lena Štimac**.

Priznanja dugogodišnjim članovima

Dugogodišnjim članovima Društva uručene su zahvalnice i priznanja u vidu srebrnjaka Bečke filharmonije za 15, 20, 30, 40 i 50 godina rada. **Pavle Škrobot**, dopredsjednik Upravnog odbora Udruge, jedan je od dobitnika priznanja.

»Moja obitelj – djed, majka, ujak, sudjelovali su u radu udruge. Nastavio sam tamo gdje su stali. Kada su moja tri sina odrasla, postali su članovi orkestra a pored njih sam tu bio i ja. Zatim se uključio moj sestrčić, njegova supruga i moja snaha. Sin **Dragutin** bio je i voditelj tamburaškog orkestra. Kad čovjek dostigne neke godine kao što sam ja danas, zadovoljan je priznanjem da si Društvo dao dio svog života i da si ostavio neki trag«, kazao je Škrobot.

Andrija Rakoš dobio je priznanje za 50 godina rada u Udruzi.

»Sviram u Velikom tamburaškom orkestru od 1973. godine s malim prekidima. U mojoj obitelji sviranje tambure nije tradicija, ali je u široj familiji bilo vrsnih tamburaša. Nakon učlanjenja u Društvo, poslije dvije godine, počeo sam svirati u Velikom tamburaškom orkestru. Bilo je zanimljivo. Redovno smo vježbali, družili se i često putovali i gostovali u brojnim gradovima. Glazba i druženje motivirali su me da sviram u orkestru tako dugo. Priznanje mi puno znači i daje mi poticaj za daljnji rad«, kazao je Rakoš.

Koncert su financijski podržali Općina Ruma, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Pokrajinsko tajništvo za kulturu, informiranje i odnose s vjerskim zajednicama, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, Hrvatsko nacionalno vijeće i Kulturni centar *Brana Crmčević*.

S. D.

Nastup u Bilju i Pleternici

SUBOTICA – Predizvođački folklorni ansambl HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice protekli vikend proveo je u Hrvatskoj. U subotu, 14. lipnja, nastupili su na 25. Među-

narodnim etno susretima u Bilju, a u nedjelju su gostovali u Pleternici na 42. Međunarodnoj smotri folklor *Lidas*. Tom prilikom posjetili su i Muzej bečarca. Na nastupima su se predstavili koreografijama *Splet bunjevačkih plesova* i *Momačko kolo*.

Unaprjeđenje kulturne infrastrukture

NOVI SAD – Pokrajinska tajnica za kulturu, javno informisanje i odnose s vjerskim zajednicama **Aleksandra Čirić Bošković** s predsjednicom Pokrajinske vlade **Majom Gojković** uručila je 13. lipnja ugovore u vrijednosti od 250 milijuna dinara predstavnicima lokalnih samouprava za unaprjeđenje kulturne infrastrukture i opremanje objekata kulture u javnom vlasništvu u AP Vojvodini u 2025. godini.

»Zahvaljujući ovakvom vidu podrške Pokrajinske vlade bit će omogućeni adaptacija, obnova, dogradnja, izgradnja, rekonstrukcija, restauracija, konzervacija, sanacija, investicijsko i tekuće održavanje objekata kulture u 16 gradova i općina, dok će sredstvima s ovog natječaja u devet lokalnih samouprava ustanove kulture dobiti suvremenu opremu«, rekla je predsjednica Pokrajinske vlade.

Priskakanje vatre u Tavankutu

TAVANKUT – *Priskakanje vatre* na Sv. Ivana Cvitnjaka bit će održano u utorak, 24. lipnja, ispred etnosalaša *Ba-*

lažević u Donjem Tavankutu, s početkom u 20 sati. Ova manifestacija dio je programa *Tavankutsko kulturno lito 2025*, koji zajedno organiziraju mjesne hrvatske udruge.

Predstavljanje nove knjige Stipana Jaramazovića

SUBOTICA – *Crkvena i pučka glazbena tradicija subotičkih Bunjevaca Hrvata* naziv je nove knjige dugogodišnjeg umjetničkog voditelja Subotičkog tamburaškog orkestra **Stipana Jaramazovića**, koja će biti predstavljena u ponedjeljak, 23. lipnja, u HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici, s početkom u 19 i 30 sati. O knjizi će, osim autora, u ime nakladnika govoriti **Marija Marki**, dirigentica STO-a, i glavni i odgovorni urednik Radio Marije preč. **Dragan Muharem**, te recenzentica **Julijana Baštić** i moderatorica **Ivana Petrekanić Sič**, koja je knjigu prevela na hrvatski jezik. U glazbenom dijelu programa nastupit će članovi STO-a.

Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini 2025.

SUBOTICA – *Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini* ove godine počinje projekcijom dokumentarnog filma *Lauš* scenaristice i redateljice **Branke Bešević Gajić**. Program će biti održan u četvrtak, 26. lipnja, s početkom u 18 sati u Art kinu *Lifka* u Subotici. Gošća projekcije bit će redateljica filma s kojom će biti održan razgovor nakon filma. Voditelj programa je **Branko Ištvančić**. Ulaz je besplatan.

Program se održava u organizaciji udruge *Artizana* iz Zagreba u partnerstvu sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata i u suradnji s Art kinom *Lifka* u Subotici uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra.

U Subotici predstavljena knjiga o bunjevačkim *kraljicama*

Običaj koji živi

Knjiga donosi etnološki i etnomuzikološki prikaz ophoda kraljica od kraja 19. stoljeća do današnjih dana

Ophod *kraljica* stari je običaj prisutan i kod bunjevačkih Hrvata u Bačkoj (Srbija i Mađarska). U povodu Duhova (*Dova*), skupina *kraljica* (djevojčica i djevojaka) u pratnji *pastira* (dječaka ili momaka) prolazi pjevajući ulicama i, kako se vjeruje, donosi blagoslov obiteljima. Odjevene u nošnju, djevojčice na glavi nose »krune« od cvijeća, koje simboliziraju proljeće.

Duhovski ophod *kraljica* jedan je od 29 elemenata u Katalogu nematerijalne baštine Hrvata u Srbiji. O njima je pisano i ranije, ali sada je ovaj običaj dobio i svoj prvi cjeloviti prikaz u vidu knjige *Bunjevačke kraljice – Duhovski običaj bunjevačkih Hrvata* autorica **Milane Černelić** i **Tamare Štricki Seg** koja je predstavljena u ponedjeljak, 16. lipnja, u Subotici, u svečanoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo*.

Od kraja 19. stoljeća do danas

Objavljena u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, knjiga na 207 stranica donosi prikaz običaja ophoda *kraljica* u Bačkoj (Srbija i Mađarska) od kraja 19. do sredine 20. stoljeća na temelju dostupne literature i od sredine 20. stoljeća do današnjih dana na temelju teren-

skih etnoloških i etnomuzikoloških istraživanja autorica. Autorice su prikazale sastav i nazive likova u povorci, odjeću i opremu *kraljica*, pripremu *kraljica* za ophode, opis ophoda prema sjećanju sudionika i promatrača, tumačenje starine i značenja pojedinih elemenata ophoda...

Etnologinja, prof. dr. sc. u mirovini Milana Černelić više desetljeća bavila se istraživanjima i pitanjima baštine hrvatske subetničke skupine Bunjevaca, a tu su se našle i bačke *kraljice*.

»Ovaj je običaj jedinstven, ali naravno postoji i u drugim krajevima, na primjer u istočnom dijelu Hrvatske, Slavoniji i Srijemu. Gorjanske *kraljice* tako su dospjele na listu UNESCO-ve nematerijale baštine. Ali u svakom kraju on ima svoje specifičnosti. U osnovi je to isti običaj koji ima iste korijene. Promjene nastaju kada se nešto obnavlja, ali korijen je isti u prošlim običajima kada su oni živjeli kao živa baština. Sada su običaji obnovljeni i opet su živi. Oni sada opstaju u novim uvjetima i kada nemaju funkciju koju su nekad imali«, kaže Černelić.

Etnomuzikološki doprinos

Etnomuzikologinja Tamara Štricki Seg diplomirala je na akademiji upravo s radom o *kraljicama*, a u knjizi je dala etnomuzikološko-koreološki doprinos istraživanju ovog običaja. U knjizi je dana melopoetska analiza glazbenih primjera i analiza plesnih obrazaca, uz QR kodove koji vode do notnog materijala te audio i video zapisa na mrežnoj stranici ZKVH-a i YouTubeu.

»Moj doprinos ovoj monografiji je etnomuzikološki pristup *kraljicama*. Obuhvaćene su analize *pisama* koje *kraljice* izvode i svojevrсни obrazac plesnih pokreta koje one izvode u svojim ophodima. Tako smo analiziranjem došli do zaključka da postoji pet melodijskih obrazaca na koje *kraljice* formiraju svoje tekstove. I danas se prakticiraju tri obrasca pokreta uz pjevanje, odnosno *ljeljanje kraljica*«, pojašnjava Tamara Štricki Seg.

Transformacija običaja

Recenzentica knjige, prof. dr. sc. **Marijeta Rajković Iveta** s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu navela je kako obimna količina građe u knjizi pokazuje transformacije ovog običaja. Tako su *kraljice* od pojedinačnih seoskih ophoda postale dijelom kulture kao dio identiteta bunjevačkih Hrvata gdje se prikazuju i u drugim prilikama, poput *Dužijance*.

»Osim izuzetno vrijednih spoznaja zabilježenih na jednom mjestu, autorice su prikazale i suvremeno stanje *kraljica*, kako ta baština živi i kako se ona danas prakticira. Knjiga ima prvenstveno znanstveni element, gdje se prvi puta na jednom mjestu objedinjuje velika količina etnološke i etnomuzikološke građe. Drugi element je da će knjiga vama koji živite te *kraljice* biti na ponos, u njoj ćete prepoznati i svoje pretke, časne sestre, susjede i vjerujem da će ona živjeti kroz vaše obitelji i dalje«, rekla

je Rajković Iveta te zahvalila kazivačima i sakupljačima povijesne građe koji su pomogli da se ovaj običaj stručno obradi.

Stihovi i galerija

Urednica knjige **Katarina Čeliković** ukazala je kako knjiga sadržava brojne *kraljičke pisme*. Većina je prenesena iz knjige *Bunjevačke kraljičke pisme* **Bele Gabrića** i **Ante Pokornika** (iz 1996.), a pridodane su i novije pjesme namjenski pisane za različite manifestacije i prigode. U pratećoj galeriji mogu se naći fotografije *kraljica* (iz privatnih kolekcija te arhiva medija i udruga), a ilustriraju običaj od početka 20. stoljeća do suvremenih praksi.

»U novija vremena *kraljičke pisme* pisali su **Ive Prčić**, **Kata Ivanković**, čiju 100. obljetnicu rođenja slavimo ove godine, **Đula Milodanović**, **Milka Bilinc**, **Ana Balažević**, **Željka Vukov**... Tako je sačuvan i ovdašnji bunjevački govor, a narod u jeziku živi. Ljubav naroda prema *kraljicama* vidljiva je tijekom dugog niza godina. I skupine *kraljica* danas svjedoče kako su one živa baština, čemu služi i objava ove knjige za sadašnje naraštaje, ali i u znaku onih koji dolaze«, kazala je Čeliković.

V. d. ravnatelja ZKVH-a **Josip Bako** istaknuo je kako će Zavod, nakon dosadašnje tri, nastaviti objavljivati knjige koje tematiziraju neke od elemenata nematerijalne baštine ovdašnjih Hrvata.

Tijekom večeri nastupile su i tri skupine *kraljica*: kerske, iz HGU-a *Festival bunjevački pisama* te HKC-a *Bunjevačko kolo*. Također, prikazan je i kratki film o *kraljicama* autora **Srđana Simijanovića**, a posjetitelji su mogli pogledati i izložbu ZKVH-a o nematerijalnoj kulturnoj baštini Hrvata u Vojvodini.

Knjiga *Bunjevačke kraljice – Duhovski običaj bunjevačkih Hrvata* tiskana je uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog.

D. B. P.

Promocija monografije HKD-a Šid

Pisani trag za buduće generacije

Upravo na dan osnutka šidske udruge – 11. lipnja, u crkvenoj dvorani Kata u Sotu upriličena je svečana promocija monografije pod nazivom *Monografija Hrvatskog kulturnog društva Šid (2010. - 2025)*. Sa željom objedinjavanja svih aktivnosti Društva, spominjanja imena svih zaslužnih pojedinaca, vjerujući da će zapisi biti čvrst most između današnjih i generacija koje dolaze, jedan od predsjednika te udruge i jedan od najaktivnijih članova **Josip Pavlović** započeo je pisanje monografije prije tri godine. Monografija je ugledala svjetlost dana u godini kada HKD Šid slavi 15. obljetnicu rada.

Izazov i zadovoljstvo

Udruge je osnovana na blagdan crkvenog goda crkve Presvetog Srca Isusovog u Šidu 11. lipnja 2010. godine. Osnivanju udruge prethodila su dva važna događaja. Prvi je dolazak vlč. **Nikice Bošnjakovića** za župnika u Šidu dvije godine ranije, a drugi je kupnja kuće s pripadajućim placem u Ulici Vuka Karadžića u Šidu 2009. godine od strane Srijemke biskupije, odnosno srijemskog biskupa, mons. **Đure Gašparovića**. Monografija ima 200 stranica i sadrži 220 fotografija, kao i 30 fotografija različitih dokumenata.

»Osobitost monografije i njena povijesna vrijednost leži u činjenici da je 408 aktivnosti udruge taksativno navedeno s punim nazivom manifestacije i sudionicima, uključujući i naš angažman. Druga vrijednost je ta što sam, iz poštovanja prema svim suradnicima, odlučio navesti njih 126 sa životopisima. Sve ostalo sam o njima sâm napisao, budući da sam svih ovih 15 godina, a pogotovo prvih 10, najviše bio aktivan u udruzi. Monografija od predgovora do sadržaja ima 27 poglavlja, od demografske strukture Općine Šid s osvrtom na broj stanovnika hrvatske nacio-

nalnosti od 70-ih godina prošlog stoljeća do 2022. godine. Taj broj se kretao od 8.000 do 1.249. Bio mi je veliki izazov napisati monografiju budući da sam amater u pisanju. Da mi je netko rekao ili garantirao da ću biti u ulozi pisca, ne bih mu vjerovao. Monografija zahtijeva puno rada, truda i odricanja«, kazao je Josip Pavlović.

Tijekom 15 godina rada mijenjali su se i predsjednici udruge. Prvi predsjednik Društva bio je **Josip Hodak**, zatim Josip Pavlović, a sadašnja predsjednica je **Zorica Šafarik**.

»Ova monografija nam je od velike važnosti, posebice što je tiskana u godini kada obilježavamo 15 godina postojanja i rada. To nije veliki jubilej, ali je nama izuzetno važan. Puno toga smo napravili na očuvanju naše kulturne baštine i identiteta u proteklom razdoblju. Počevši od izrade nošnji, kupnje instrumenata, putovanja na razne nastupe, kako u Srbiji tako i u inozemstvu. Posebno nam je drago što smo u godini proslave svog jubileja dobili svoje prostorije za rad, što je kruna našeg rada. Puno ljudi je dalo svoj doprinos u radu naše udruge. Nažalost, neki su preminuli i ostat će u našem sjećanju. Svih njih smo se sjetili na promociji i posthumno im dodijelili plakete«, istaknula je Šafarik.

Doprinos hrvatskoj kulturi

O važnosti monografije na promociji su govorili profesorica srpskog jezika i književnosti **Vera Radivojkov** i povjesničar iz Šida **Radovan Sremac**.

»Ova monografija je izuzetno značajna i tek će biti značajna za neke buduće generacije. Bavim se poviješću od prapovijesti do XX. stoljeća i sagledavam je široko. Kultura je nešto što određuje i ličnost i obitelj i naciju, a na kraju cijelu našu civilizaciju, jer bez nje nema ništa.

Ovaj segment hrvatske baštine i hrvatske kulture u Šidu je nemjerljiv. Monografiju je pisao čovjek koji je očevidac svih događaja. U njoj su činjenice potkrijepljene fotografijama i izjavama. Mislim da generacija trenutne hrvatske zajednice nije svjesna koliko je to značajno djelo i to će tek budući naraštaji saznati. Povijest je značajna što se

tiče sjećanja. Svi mi pamtimo političare, a običan čovjek, mljekarica, pastir, kovač, baka iz Srijema što sjedi na šoru, gube se u povijesti i mi ih zaboravljamo, a ne smijemo to učiniti«, kazao je Sremac te dodao da je nekada u Šidu djelovalo 26 kulturno-umjetničkih društava, a ona su »način da se očuvaju i jezik i običaji, muzika i ples ali i te priče naših starih na ulici, jer je to sve dio identiteta«.

Promociji monografije, među ostalim, nazočio je i zamjenik veleposlanika Hrvatske u Srbiji **Ivan Zeko-Pivač**.

»Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu svjedoče činjenici da Hrvatska kao nikada do sada ulaže u Hrvate izvan Hrvatske, snažno podržavajući projekte u kulturi, prosvjeti te naše župe širom Srbije. Projekti su ozbiljni i iznosi su mnogo veći nego ranije. Oni nisu ključni, već činjenica da su projekti široki, njih je sve više i njih će biti još više. Hrvatska prati, gleda što se događa i zna odgovoriti na potrebe svoga naroda koji je izvan njenih granica. Autoru i svima vama koji ste proteklih godina aktivni u udruzi čestitam na radu i trudu«, poručio je Zeko.

Svim zaslužnim pojedincima i institucijama uručene su plakete i primjerak monografije. Nakon službenog dijela upriličen je domjenak uz nastup vokalnog solista **Marka Križanovića** iz Subotice, a članice ateljea **Sv. Anastazija**, koji djeluje u okviru HKC-a *Srijem* iz Srijemske Mitrovice, organizirale su izložbu svojih rukotvorina od slame. Monografija je tiskana uz financijsku potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

S. D.

28. Đakovački susreti hrvatskih književnih kritičara

Magma i u Đakovu

Odnos književne kritike i umjetne inteligencije bila je središnja tema ovogodišnjih, 28. *Đakovačkih susreta hrvatskih književnih kritičara* koji su održani 16. i 17. lipnja. Na manifestaciji i u radu okruglog stola na navedenu temu sudjelovali su i književni autori iz Srbije – **Nevena Baštovanović** i **Darko Baštovanović**.

Osmero sudionika promišljalo je o tome koliko je umjetna inteligencija prijetnja čovjeku, njegovu stvaranju, s naglaskom na humanističkom području djelovanja, kako se književna kritika snalazi između čovjeka i stroja...

Predstavljen je i zbornik s prošlogodišnjeg Susreta, drugoga dana manifestacije knjiga pjesama Nevene Mlinko *Magma*. Osim autorice, o knjizi su govorili **Mirko Ćurić** i **Darija Mataić Agićić**, a u glazbenom dijelu nastupio je *Duo AH* (**Sanja Hajduković** i **Josip Molnar**).

U sklopu Susreta proglašeni su i ovogodišnji laureati: **Strahimir Primorac**, **Perina Meić** i **Kristina Špiranec**. Primorcu je nagrada *Julija Benešića* pripala za knjigu kritika *Vjera u priču*. Povelja uspješnosti *Julija Benešića* Meić je pripala za *Knjigu od kritika*, a Špiranec za *O nužnosti poezije*.

Manifestaciju organiziraju ogranak Matice hrvatske u Đakovu i Društvo hrvatskih književnika – ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski.

D. B. P.

U rujnu kanonizacija dva nova sveca

Na prvom Redovitom javnom konzistoriju svog pontifikata, papa **Lav XIV.** donio je odluku da će dvojica blaženika: **Carlo Acutis** i **Pier Giorgio Frassati** biti kanonizirani zajedno 7. rujna, izvijestio je *Vatican news*, a prenijela Informativna katolička agencija.

Papa Lav XIV. predvodio je Redoviti javni konzistorij za glasovanje o kanonizaciji više blaženika, na kojem je službeno potvrđena odluka o kanonizaciji Carla Acutisa i Piera Giorgia Frassatija. Dvojica blaženika bit će proglašeni svetima u nedjelju, 7. rujna 2025., u sklopu svečanosti koje će biti održane u Vatikanu.

Odluka o zajedničkoj kanonizaciji Acutisa, »sveca milenijalaca«, i Frassatija, člana Trećeg reda svetog Dominika, odraz je simbolike koju donosi njihova predanost Kristu i inspiracija koju pružaju vjernicima diljem svijeta. Oba blaženika poznata su po svom snažnom utjecaju, posebice među mladima, unatoč vremenskoj udaljenosti i različitim okolnostima njihovih života.

Izvorna najava kanonizacije došla je iz usta pokojnog pape **Franje**, koji je 20. studenog prošle godine oduševio vjernike okupljene na Trgu svetog Petra. No, nakon smrti pape Franje u travnju ove godine ceremonije su bile privremeno odgođene, sve do službenog potvrđivanja 13. lipnja, od pape Lava XIV.

Na istom konzistoriju Sveti Otac najavio je i kanonizaciju sedam drugih blaženika, uključujući **Ignacija Choukrallaha Maloyana**, mučenika iz armenskog genocida, te **Bartola Longa**, utemeljitelja svetišta u Pompejima. Svečanosti za njih bit će održane 19. listopada ove godine. Ta kanonizacija dolazi kao dio proslave jubileja, donoseći poruku nade i duhovne inspiracije u srce Katoličke Crkve.

Tribina u Tavankutu: »Kako živjeti vjeru u politici?«

U punoj dvorani pastoralnog centra župe Presvetoga Srca Isusova u Tavankutu, u ponedjeljak, 16. lipnja, održana je tribina s temom »Kako živjeti vjeru u politici?«, a predavač je bio preč. **Dragan Muharem**, direktor Radio Marije Srbije. Lijepi broj vjernika iz Tavankuta

i okolice mogao je čuti i, štoviše, sudjelovati u raspravi oko aktualne teme koja se tiče svih sfera našeg društva, pa tako i Crkve. Naglasak predavača bio je na društvenoj odgovornosti i uključenosti svih u događanja u našoj zemlji, ne samo u proteklih nekoliko mjeseci nego općenito u životu jednog društva (župe, sela, grada, države).

»Kao vjernici, u posjedu smo dvojnoga državljanstva: ove zemlje po rođenju i neba po krštenju. Zato nas to, kao vjernike, ne ispričava angažmana u zajednici na dobrobit svih, što je i primarna definicija politike: briga za opće dobro«, rekao je preč. Muharem.

Kroz biblijske primjere predavač je oslikao kako se vjernik može i treba postaviti prema zbilji, kako konkretizirati Isusov poziv – biti sol zemlje i svjetlost svijeta. U duljoj raspravi nakon izlaganja prisutni su otvoreno govorili o svojim iskustvima, nedoumicama pa i strahovima. No, sveukupni dojam je da kao kršćani imamo nadu, možemo i trebamo se nadati boljem sutra, osobno se uključujući u izgradnju boljeg društva, a sve počevši od sebe i osobnog obraćenja. Župnik domaćin vlč. **Marijan Vukov** na kraju predavanja zahvalio je predavaču i svima prisutnima, a susret se nastavio u druženju prisutnih uz prigodni domjenak.

FB župe Presvetog Srca Isusova, Tavankut

Crkveni god u Kukujevcima

Kukujevcani su u nedjelju, 15. lipnja, proslavili crkveni god, svetkovinu Presvetog Trojstva, kojemu je posvećena župna crkva. Misno slavlje predvodio je župnik preč. **Nikica Bošnjaković**, a sudjelovali su, osim Kukujevcana koji žive u selu, i oni raseljeni po okolnim župama, ali i diljem Hrvatske.

Župnik je u homiliji govorio o vjeri u Presveto Trojstvo, u jednog Boga, o tri božanske osobe, te o svakoj osobi unutar Trojstva: Ocu, Sinu i Duhu Svetom posebno. Na misi se molilo za sve one koji rade na obnovi župne crkve, kao i za sve sponzore, velike i male, privatne i institucionalne. Župnik je okupljene upoznao s tijekom radova na obnovi, te rekao kako se trenutačno završavaju radovi na lijevoj strani pročelja, te se započinje desna strana, a nakon toga slijede limarski radovi.

Predstavnici raseljenih Kukujevcana koji žive u Hrvatskoj uručili su župniku prikupljene donacije za nastavak radova na obnovi crkve. Nakon misnog slavlja druženje je nastavljeno u župnom dvorištu.

M. C.

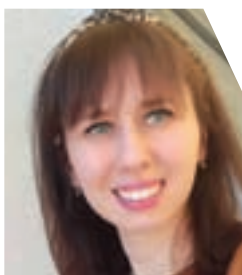
Gerardovo 2025.

Priprava za svetkovinu Sv. Ivana Krstitelja, kada se obilježava i obljetnica prelaske u vječnost o. **Gerarda Tome Stantića**, započela je 16. lipnja i traje do 22. lipnja u crkvi sv. Stjepana kralja u Somboru. Svakog večer u 18 sati je molitva svete krunice, a u 18.30 sveta misa i molitva kod groba o. Gerarda. Sama svetkovina i proslava obljetnice bit će 23. lipnja na mađarskom jeziku, a 24. lipnja na hrvatskom: u 17 sati je prilika za svetu ispovijed, a potom u 17.30 molitva krunice. Nakon toga slijedi prigodni program u 18 sati, na kom će biti dodjela nagrada vjeroučenicima, te će u 18.30 biti svečana misa koju će predvoditi biskup Srijemske biskupije mons. **Fabijan Svalina**. Nakon svete mise je zajednička molitva kod groba o. Gerarda.

Svećeničko ređenje u Subotici i Beogradu

Polaganjem ruku subotičkog biskupa **Franje Fazekasa**, za svećenika ove biskupije bit će zaređen đakon vlč. **Imre Mester**. Svečana misa ređenja bit će u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske 21. lipnja, s početkom u 19 sati.

Istoga dana u 11 sati u katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Beogradu za svećenika ove nadbiskupije bit će zaređen vlč. **Marko Koprčin**. Euharistijsko slavlje predvodit će kardinal **Lađislav Német**, SVD, beogradski nadbiskup i metropolit.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Svi smo jednaki

Ljudi su uvijek težili jednakosti. Klasne i bilo koje druge razlike izazivale su sukobe, koji su nerijetko prerastali u ratove. Mnogi borci za ljudska prava pokušavali su i još pokušavaju učiniti svijet mjestom u kojemu su svi jednaki, u kojemu svi imaju ista prava bez obzira na različite pripadnosti, fizičke ili neke druge karakteristike. No, slabo se u društvu bilo što mijenja. Uvijek postoje oni koji su zbog nečeg povlašteni i oni koji se za sebe mogu teško izboriti. To rađa uvijek novim patnjama onih koji nisu krivi za svoju lošu poziciju u društvu. Ali utjeha za svakog vjernika je da su pred Bogom svi isti. On ne gleda na čovjekov stalež, imanje, društvenu poziciju, već na čovjekovo srce. On je za svakoga umro na križu i svima je ponudio spasenje, a tko će prihvatiti ponudu ovisi od njegova načina života, od njegove vjere i opredijeljenosti za Krista, a ne od društvenog položaja. To je bila novost kršćanstva nakon što su apostoli počeli naviještati Radostnu vijest. Kršćanstvo je bilo jedino mjesto gdje su svi bili ravnopravni u vrijeme velikih klasnih razlika i velikih društvenih nepravdi. Utješno je bilo negdje se osjećati jednako vrijednim kao i ostali, osjetiti da nije pogaženo tvoje ljudsko dostojanstvo i da više vrijedi ono što je u srcu, nego ono što se može kupiti.

Naše zajednice

Kristov nauk ostaje uvijek isti i Božja ljubav za svakog jednako velika. I danas vrijede Pavlove riječi: »Svi ste sinovi Božji, po vjeri u Kristu Isusu. Doista, koji ste god u Krista kršteni, Kristom se zaodjenuste. Nema više: Židov – Grk! Nema više: rob – slobodnjak! Nema više: muško – žensko! Svi ste vi jedan u Kristu Isusu!« (Gal 3, 26-28). Ta je jednakost nekada u kršćanskim zajednicama zaista postojala. To je bio jedan od razloga zbog kojih

se kršćanstvo nezaustavljivo širilo, unatoč progonima. To je i izazivalo netrpeljivost kod protivnika, jer oni moćniji uvijek žele imati podložnike. Jednakost im ne odgovara, tako je i danas. No danas, kada je kršćanstvo rašireno po cijelom svijetu i ono je u opasnosti da duh svijeta zavlada u njemu, da se kršćani ne tretiraju isto, jer društveni kriteriji počinju praviti razlike i među vjernicima. Zato ne smijemo nikada zaboraviti da smo svi jedno u Kristu, da smo svi jednako djeca Božja, te se trebamo jedni prema drugima odnositi kao prema braći i sestrama, jer to i jesmo. Nikada nitko u kršćanskoj zajednici ne smije osjetiti da je manje ljubljeno, da je manje poželjan i da nije ravnopravan, osobito u odnosu na onoga tko ima više novca ili uživa veći društveni ugled. Svatko od nas je odgovoran za to, jer atmosferu u zajednici grade njezini pripadnici. I ako i sami želimo da smo ravnopravni, jednako prihvaćeni, to svojim ponašanjem i ljubavlju moramo pružiti i drugima. Tako su činili prvi kršćani, tako moramo i mi.

Ljubav

Živjeti istinski kršćanski nije jednostavno i često je društveno nepoželjno. Onaj tko slijedi Krista mora prihvatiti i križ: »Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom« (Lk 9,23). Odreći se sebe čovjek može jedino iz ljubavi, iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Ljubav tada čini revoluciju u ljudskom životu i u društvu. Ona je jedina sposobna grliti križ. A kršćanstvo živjeti znači ljubiti, kao Krist, do križa, do krvi, ako treba, ljubiti bez predrasuda i sebičnih očekivanja. Kao prvi kršćani, u svakom gledati brata, jedino tako možemo svijetu donijeti novost Evanđelja, koju smo zaboravili jureći za svjetovnim stvarima, umjesto za Kristom.

KARMEL SOMBOR

G E R A R D O V O

2 0 2 5 .

Karmelska crkva sv. Stjepana, kralja, Sombor

PRIPRAVA: od 16. do 22. lipnja

18:00 h. Molitva svete krunice

18:30 h. Sveta misa s propovijedi i molitva kod groba o. Gerarda

**24. lipnja SVETKOVINA ROĐENJA SV. IVANA KRSTITELJA
OBLJETNICA PRELASKA U VJEČNOST O. GERARDA**

17:00 h. Prilika za svetu ispovijed

17:30 h. Molitva svete krunice

18:00 h. Prigodni program (dodjela nagrada vjeroučenicima)

18:30 h. Svečana sveta misa koju predslavi i u kojoj propovijeda
mons. FABIJAN SVALINA, srijemski biskup
Nakon svete mise **molitva kod groba o. Gerarda**

KUDH „BODROG”

ORGANIZIRA

MEĐUNARODNI MARIJANSKI PUČKI FESTIVAL

SUBOTA, 21. 6. 2025.
U 19 SATI
CRKVA SV. PETRA I PAVLA,
MONOŠTOR

Sudionici:

HKPD „Matija Gubec” Tavankut
HKPD „S. S. Kranjčević” Bereg
KUD „Seljačka sloga” Bogdanovci
KUD „Posavac” Kaniža
ŽPS „Šokice” Osijek
Udruga „Šokačka grana” Osijek
KUDH „Bodrog” Monoštor

Hrvatska riječ, broj 20, 13. lipnja 2003.

Tribina o šest mjeseci rada HNV

U nedjelju 15. lipnja u Novom Slankamenu je održana tribina pod naslovom *«Hrvatsko nacionalno vijeće – prvih šest mjeseci»*. Tribinu je organizirao i vodio član HNV-a iz Slankamena *Vladimir Bošnjak*. Znatiželjnih slušatelja je bilo dosta, što je dokaz očitog zanimanja Slankamenaca za dosadašnji rad jedinog zastupničkog tijela hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori.

Bošnjak je upoznao nazočne sa svime što se događalo od 15. prosinca 2002. godine, kada je u Subotici održana izborna skupština, pa sve do danas, kada se polako naziru konture budućeg ustrojstva HNV-a. Posjetitelji tribine dobili su puno informacija o tijeku konstituiranja Vijeća, o izabranim dužnosnicima, te o planiranim aktivnostima do konca godine. Najviše je zanimanja pokazano za konkretne aktivnosti HNV-a, odnosno kada će njegovo djelovanje bitno promijeniti sadašnje loše stanje hrvatske zajednice u Vojvodini, poglavito u Srijemu.

Bošnjak je iznio vlastito viđenje položaja srijemskih Hrvata, koje se u cjelini razlikuje od, primjerice, subotičke regije, što znači da i vođenje kulturne i svake druge politike mora biti različito. «Treballo bi požuriti s konstituiranjem radnih tijela HNV-a», rekao je Bošnjak, «jer će tek tada Vijeće zaživjeti u svoj svojoj punini i opravdati svrhu svog postojanja.»

Također su pozvani svi Slankamenci koji imaju volje i znanja za sudjelovanje u radu pojedinih radnih tijela HNV-a, da izraze svoju želju za angažiranjem, a ona će biti prosljeđena Izvršnom odboru. (S. S.)

Prvi susret KUD-ova »Matija Gubec« u Lisinskom

U Velikoj dvorani »Vatroslava Lisinskog« u Zagrebu 14. lipnja 2003. god. održan je koncert za Matiju Gupca, pod nazivom »Pjesmom i plesom Hrvatsku spaja ime junaka iz Stubičkog kraja«.

Bio je to ujedno i prvi susret KUD-ova koji nose naziv ovoga povijesnog velikana, a kako su organizatori istakli, želja je da ovi susreti prerastu u tradiciju, te se svake godine održavaju.

Pokrovitelj ovoga programa je predsjednik Hrvatskog sabora *Zlatko Tomčić*, a organizatori KUD »Matija Gubec« iz Gornje Stubice, Društvo Zagoraca »Kaj« te Općina Gornja Stubica.

Među sudionicima su bili: KUD »Matija Gubec« Gornja Stubica, KUD »Matija Gubec« Slavonski Kobaš, Folklorni ansambl »Matija Gubec« Karlovac, KUD Hrvatskih Zagoraca »Matija Gubec« iz Zagreba, KUD »Matija Gubec« Donji Miholjac te HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta.

HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta kao jedino društvo iz inozemstva posebno je najavljeno prije nastupa što je publika nagradila velikim aplauzom.

Svoje umijeće Tavankučani su prikazali u glamuroznom stilu svile i šlinga, što je publiku podiglo na noge prateći ih pjesmom i aplauzom. (Ladislav Suknović)

Natjecanje »Pripovidamo pripovitke i bajke Balinta Vujkova«

Prvo natjecanje koje ima za cilj očuvanje hrvatskog govora bunjevačke i šokačke ikavice održano je prošle sedmice, 14. lipnja u prostorijama subotičke Gradske biblioteke, pod nazivom »Pripovidamo pripovitke i bajke Balinta Vujkova«, a u organizaciji Hrvatske čitaonice. Ove godine natjecanje je okupilo sudionike po pozivu. Na natjecanju su sudjelovali pripovjedači školskog uzrasta, kao i oni stariji. Program je vodila *Željka Cvijanov*, a natjecatelji su bili *Andrea Biro* iz Subotice s pripovijetkom »Da svekar ne laje«, *Maja Jerković* iz Bačkog Monoštora s pripovijetkom »Baka s malim dicama«, *Pavle Bukovac* iz Sente s pripovijetkom »Ludi svit«, *Darko Temunović* iz Subotice s pripovijetkom »Dan kad rade samo popovi i lopovi«, *Valentina Kovač* iz Bačkog Monoštora s pripovijetkom »Didina i bakina velika briga«, *Zoran Bukovac* iz Sente s pripovijetkom »Baka i dida«, *Josipa Vojnić Tunić* iz Subotice s pripovijetkom »Velika pameć«, *Katarina Miloš* iz Sombora s pripovijetkom »Da se zna kako će biti«, *Marija Jaramazović* iz Subotice s pripovijetkom »Kuražan dida« i od starijih *Antun Knežević* iz Sombora s pripovijetkom »Bunjevac ne kupuje majmunu«, *Antun Kovač* iz Bačkog Monoštora s pripovijetkom »Ridokosa Marta«, te *Alojzije Stantić* iz Subotice sa jednom svojom pripovijetkom iz djetinjstva. Natjecatelje je poslušao žiri u sastavu: *Lazar Meriković*, *Zlatko Romić*, *Marija Šeremešić* i *Ankica Pešut*. On je jednoglasno donio odluku da istakne sljedeće sudionike: *Andreu Biro*, *Maju Jerković*, *Zorana Bukovca*, *Mariju Jaramazović* i *Antuna Kneževića*. *Franjo Vujkov* sin *Balinta Vujkova* uručio je svim natjecateljima zahvalnice, kao i knjigu *Balinta Vujkova »Pripovitke«*, uz CD na kojem su zabilježene šaljive narodne pripovijesti *Balinta Vujkova*. U ime Hrvatske čitaonice publici i natjecateljima se obratila *Katarina Čeliković* s uvjerenjem da će ovo natjecanje postati tradicionalno.

Z. Sarić

Na Bršančevo

Stari katolici iz Sonte su pripovijдали da je blagdan Bršančevo bijo dan oštije, kruva, tista i kolača od novoga brašna. Pripovijдали su da se kalendar promijni, pa je sad nemoguće već imat žetvu žita i brašna osim pivarcokoga ječma. Za taj dan se puno pratilo kako će vrime bit jel kod nas su se za taj dan pravile kolepke u crkvenomu sokaku i oko njega na sve četiri strane svita. Na zapadu je u crkvenomu sokaku bila kolepka kod **Gundurovi**, na istoku kod **Vrancovi**, na jugu kod **Pejakovi** (sad je tu Puzina kuća), a na severu u crkvenomu dvoru ispid Šumarove kuće (Schumacherove). Tu je bila dugo pateka, a sad je Saldo. Na samo bršančevsko jutro virnici su od letava napravili četiri kolepke, a žene su ji okitile sa ćilimima iz kućne izrade. U nju se metne kaki astalčić (ko forme oltarić) sa svecima. Okolo crkve ako vrime dozvoli je išo procišion virnika. Ispid svake kolepke svećenik čita prigodno evanđelje, blagosiva i kadi tamljanom.

U kućama se pravili vinčići najviše od poljckoga cvita (tigrice, diteljine, maslačka, pupuškovine, ražljica, vlati žita i

trave), jel toga dana se Bogu slala fala ne samo za ljudsku ranu, neg i za marvincku, a u nji se onda umetnila i koja bršančevska ružica i kojigod cvit iz baščice. Svaka kuća je imala svoj vinčić. Još i danas se pravu vinčići al riđe. Eto,

nema se vrimenta ni notaj dan odvojiti za blagdan, pa se onda lati puketić bilo kojega cvita. Prija su se vinčići metalispid kipa sv. Jozipa u crkve. Tu su ostajali sve do Srca Isusovoga i tek onda se nosili doma.

Ispid crkve na svaku stranu ulazni vrati se metnila po jedna grana od lipe. Virnici kako ulazu u crkvu na misu tako otkinu nekoliko listova, pa unidu na misu sa njima. Lipu su žene znale metnit u svetu knjigu (molitvenik) jel su zatakle u pročelje pridnje sobe kraj raspeća. Tu se lipa i osušila i cilu godinu potsićala na blagosov Bršančeva. Još puno ranije dok su kuće bile pokrivane trskom, grančica blagosivane lipe se utakla u striju od trske krova. Vinci su se metalispid gank svr ulazni vrati u

kujnu. Tako su bršančevski vinčić i lipa čuvali kuću Božjim blagosovom. Tu je stojo cilu godinu do Bršančeva na godinu. Onda se taj stari, blagosoviti vinčić orunijo i njegovo sime razasulo na sve četiri strane svita. Stari nisu znali za ekologiju, bar ne u današnjemu smislu, al su kazivali da sve što je zemlja dala triba je i vratiti bila to rana jel korov.

I dan danas se pravu kolepke malo na drugači način neg prija. Ono što je nestalo iz običaja je lipa i ko što sam napomenila vinčići su ritki a i ne vraća se njevo sime zemlje od kud je poteklo. Čast izuzecima.

Ruža Silađev

U Tavankutu održan 30. Festival dječjeg stvaralaštva

Djeca su ukras svijeta

Jubilarni, 30. Festival dječjeg stvaralaštva *Djeca su ukras svijeta*, peta manifestacija ovogodišnjeg *Tavankutskog kulturnog lita*, održan je u nedjelju, 15. lipnja, na etnosalašu *Balažević* u Tavankutu. Organizator, odnosno domaćin ovog događaja na kojem se ples, pjesma i osmijeh stapaju u jedno i koji svake godine okupi nekoliko stotina djece je tavankutsko Hrvatsko kulturno-prosvjetno *Matija Gubec*, točnije njegova najmlađa i srednja folklorna skupina.

Ovog je puta nastupilo oko 400 djece iz sljedećih društava: KC *Mladost* iz Futoga, KUDŽ *Bratstvo* iz Subotice, KUDH *Bodrog* iz Monoštora, KUD *Mladost 1947* iz Subotice, dječji zbor *Raspjevane zvjezdice* iz Subotice, KUD *Leptir* iz Gare iz Mađarske, AKUDU *Sonja Marković* iz Novog Sada, te najmlađa i srednja folklorna skupina HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta.

Na etnosalašu bila je prisutna i jedna posebna družina – družina veselih strašila koja će ukrašavati ovaj

ambijent tijekom cijelog ljeta. Njihovi tvorci su članovi *Gupčevih* sekcija, oni veliki, no prije svega oni mali koji su svoju kreativnost iskazali uz pomoć roditelja.

Predsjednica HKPD-a *Matija Gubec* **Mira Tumbas** ovom je prigodom rekla kako sve ostaje na djeci i mladima i zato je jako važno prenositi svoje znanje i iskustva na njih, ljubav prema tradiciji i na taj način pripremiti ih za sudjelovanje u starijim folklornim skupinama.

»Na ovom festivalu ne nastupaju samo hrvatske udruge, već se njeguju i druge tradicije iz našeg okruženja, poput srpske i mađarske«, rekla je Tumbas i dodala kako je najvažnija poruka da su djeca ukras svijeta, da moramo paziti na njih i pružati im svu našu ljubav.

Festival dječjeg stvaralaštva *Djeca su ukras svijeta*, 30. po redu, otvorio je tajnik Društva, domaćina, **Ivica Dulić** podsjetivši na prvi festival održan u Tavankutu 1996. godine.

»Cilj Festivala je bio napraviti jednu manifestaciju na kojoj bi djeca osnovnoškolskog uzrasta imala priliku prezen-

tirati ono što su naučili o narodnoj tradiciji. Cilj je također bio da se na festival pozovu njihovi vršnjaci iz Vojvodine i okruženja kako bi se međusobno upoznali s plesovima, nošnjom i kulturom drugih naroda koji žive u Vojvodini. Neki od tadašnjih malih sudionika danas su s nama u organizaciji, a najveći dio nekadašnjih sudionika danas su roditelji čija djeca danas sudjeluju na Festivalu. I to je naš najveći uspjeh», istaknuo je Dulić.

Voditelji najmlađe *Gupčeve* folklorne skupine su **Sanda Benčik**, **Veronika Vojnić Mijatov** i **Martina Žarić**, a srednje **Milica Tikvicki**. Voditelji programa bili su **Maja Vuković** i **Matej Vojnić Mijatov**.

I. P. S.

Too Tóth optika

DR. TÓTH

551-045

Subotica, kod glavne pošte.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga.
Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomjesečnog djeteta i pomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem višenamjenski poslovni prostor u BiH, RS Srpska, Istočno Sarajevo u centralnoj gradskoj »A« zoni na šetnici Dr. M. Lazića, veličine 100 m² + 35 m², idealan za predstavništvo kompanija, organizacija ureda ili automatskih kazina iz Srbije, Hrvatske, Mađarske. Kontakt email: lindov@yahoo.com ili viber: +964-781-891-68-75.

Tražim simpatičnu i lijepu Hrvaticu za međusobno učenje hrvatskog i mađarskog jezika. Ja sam »mlad« umirovljenik, po nacionalnosti Mađar. Tel.: 061/6566-577.

Potreban konobar ili konobarica za rad u sezoni na Pelješcu. Osigurana je hrana, smještaj, plaća je po dogovoru. Kontakt osoba Jasmina Kušić +385-99-5977155.

SOMBOR - Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025-5449220; 064-2808432.

Potrebne njegovateljice s europskim papirima za njemačku agenciju. Prijava na zdravstveno osiguranje dok radite. Ne plaćate proviziju. Plaće su za slabije znanje njemačkog jezika od 1.500 eura, a za bolje od 1.800 pa navise.

Ja sam uz vas 24 sata dok ste na šteli. Sva pitanja i prijave možete poslati putem WhatsAppa ili Vibera. +381-63-708-05-60. Budite i vi dio našeg tima. Jovanka

Prodajem poljoprivredno zemljište, parcele broj 33565/1 i 33564 k.o. Donji Grad, za 8.500 eura/jutro. Kontakt 064/3758889.

Izdajem u najam poslovni prostor – 320 m², uži centar – Apatin – Ulica svetog Save 25. Pogodno za auto salon ili trgovinu. Ukupna površina s dvorišnim dijelom – 700 m²
Tel: 063/738-97-85

Prodajem nepokretnost površine 4.516 m² u Rudanovcu u okviru Nacionalnog parka »Plitvička jezera«, po cijeni od 165.829,00 eura. Informacije na telefon 063/888 71 34.

Prodajem mrežice za mlade voćke 270 komada, veličine 56 cm x 20 cm. Cijena 30 din/kom. Telefon: 064/9738601.

Prodajem plišanu otunku, strigansku maramu, tkane ponjave i pregače. Informacije na telefon 062/1789106.

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispravak, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21 i 62/23) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019), Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

Urbanističko-arhitektonske razrade lokacije za izgradnju poslovnog kompleksa (stovarište građevinskog materijala) na k. p. br. 19810, 19811/1, 19812/1 i 19812/2 K. O. Stari grad u Subotici (naručilac projekta – Izgradnja *Dakriso*, d.o.o. Subotica)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o urbanističkom projektu od 27. lipnja do 3. srpnja 2025. godine, svakog radnog dana od 8 do 12 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured br. 204.

Urbanistički projekt može se pogledati i na službenoj internetskoj stranici Grada Subotica www.subotica.ls.gov.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog urbanističkog projekta je Javno poduzeće za upravljanje cestama, urbanističko planiranje i stanovanje, Subotica.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9) od 27. lipnja do 3. srpnja 2025. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Katarina Buljović.

Sve primjedbe prispjele u zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* koji

VAŽI DO 24. 6. 2025.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine.

Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata.

Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati.

Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

HRT

Emisije programa za Hrvate izvan RH emitiraju se ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom na Drugom programu HTV-a poslije 18 sati i to prema sljedećem rasporedu:

- ponedjeljak u 18 sati i 20 minuta – dokumentarni film o Hrvatima izvan RH
- utorak u 18 sati i 20 minuta – *Glas domovine*
- srijeda u 18 sati i 20 minuta – *Pogled preko granice* – Hrvati u BiH
- četvrtak u 18 sati i 10 minuta – *Globalna Hrvatska*

Emisije se repriziraju ponedjeljkom i srijedom (dokumentarni filmovi o Hrvatima izvan RH i *Pogled preko granice*) na HTV 4 od 20 sati i 30 minuta, a *Globalna Hrvatska* reprizira se na HTV 4 subotom u 17 sati i 10 minuta. Na satelitskom HRT Int. sve spomenute emisije prikazuju se u skladu s vremenskim zonama, a mogu se pogledati i na multimedijskoj platformi HRTi te na internetskom portalu *Glas Hrvatske*.

VINKOVAČKA TELEVIZIJA

Televizijska emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* u trajanju od 45 minuta, emitira se petkom od 21 sati i 45 minuta. Emisiju realizira redakcija NIU *Hrvatska riječ*.

Ljeto na dasci

Sanjarenja jednog vesla

Kako se bliži ljeto, sve češće razmišljam o tome kamo bih mogla otići veslati. SUP daska već mi godinama pravi društvo tijekom toplih mjeseci – opušta me, održava u formi i daje onaj osjećaj potpune slobode. Iako mi je želja da jednom zaveslam Dunavom i dalje na vrhu liste, u međuvremenu sam prikupila još nekoliko zanimljivih prijedloga koji su idealni za stand-up paddle avanture.

SUP(er) destinacije

Jedan od najspektakularnijih izbora svakako je Kornatski arhipelag u Hrvatskoj. Više od 80 otoka i hridi razasutih po Jadranu pružaju bezbroj mogućnosti za veslanje, osobito ujutro kada je more najmirnije. Budući da su udaljenosti između otoka veće, preporučuje se touring daska sa šiljastim vrhom koja lakše siječe valove i omogućuje brže napredovanje.

Potpuno drugačiji doživljaj nudi jezero Como u unutrašnjosti Italije. Okruženo planinama i povijesnim vilama, idealno je za lagano veslanje uz obalu, posebice rano ujutro ili predvečer, kad je manje turističkog prometa. Voda je uglavnom mirna, pa je odlična opcija all-round daska srednje duljine. Osjećam se kao neki profesionalac kada spominjem smjernice za daske, ali su one zaista značajne pa se nadam da nitko ne zamjera.

Za one koji žele istraživati prirodu i promatrati ptice s daske, Skadarsko jezero, koje se prostire na teritoriju Crne Gore i Albanije, nudi potpuno drugačiji krajolik. Meni je ovo, definitivno, godina ptica, pa izbor ne iznanađuje. To je najveće jezero na Balkanu, poznato po bogatoj flori i fauni, osobito pticama močvaricama. Zbog promjenljivog vjetrova i mogućih valova, ovdje se preporučuje šira i stabilnija daska.

Ako netko traži destinaciju s kristalno čistim morem i uvalama dostupnima samo s vode, Göcek u Turskoj pravi je pogodak. To područje poznato je po tzv. 12 otoka koji su idealni za jednodnevne SUP ture. Daska koja ovdje dobro funkcionira je touring model s remenima za vodo otpornu torbu, jer lako možete provesti cijeli dan na vodi.

U Sloveniji Bohinjsko jezero često se zaobilazi u korist poznatijeg Bleda, ali upravo zato nudi više mira. Smješteno u Triglavskom nacionalnom parku, ovo jezero odlično je za početnike jer nema motornih čamaca, a voda je izuzetno čista. Stabilna all-round daska srednje širine sasvim je dovoljna za lagano veslanje i razgledavanje. Bohinj mi je definitivno mnogo primamljiv, napose zato što kad sam ga posjetila, daske nisu bile u modi, pa doživljaja s vode nemam.

Za ljubitelje mora i manjih, pristupačnih lokacija otok Silba u Hrvatskoj idealan je za višednevno veslanje. Automobila nema, a pješčane plaže i čisto more čine ga pogodnim za SUP izlete. Preporučuje se lagana, lako prenosiva daska, jer se do mora često dolazi pješice.

Veslanje kroz vinograde

Ljubitelji rijeka mogla bi privući rijeka Douro u Portugalu. Njezin tok prolazi kroz vinograde i povijesne gradiće poput Peso da Régua i Pinhão. Veslanje je moguće na više lokacija, a postoje i organizirane SUP ture. Zbog duljih dionica dobro je imati touring dasku s većim kapacitetom za opremu i napitke.

I za kraj još malo Italije. Na sjeveru Italije Lago di Braies u južnom Tirolu, iako manje od jezera Como, postaje sve popularnije među SUP entuzijastima. Voda je hladna tijekom cijele godine, pa se preporučuje veslati ujutro i uz odgovarajuću opremu. Zbog planinskog okruženja i potencijalno promjenljivih uvjeta, daska s dodatnim sigurnosnim značajkama dobar je izbor.

Dok planiram odmor i biram kamo otići, jedno je sigurno – daska ide sa mnom. Bilo da se odlučim za jezero, rijeku ili more, veslanje ostaje moj omiljeni način za provesti ljetne dane – daleko od gužve, blizu vode i u svom ritmu. Dobro, i ronjenje i jedrenje ali o njima narednog puta.

Gorana Koporan

Veliki uspjeh subotičkih košarkaša

Spartak Office Shoes u finalu KLS

Iako su prije početka polufinalne serije košarkaškog šampionata Srbije od sportske javnosti bili proglašeni za apsolutnog outsidersa u duelima protiv euroligaša i višestrukog državnog prvaka *Crvene zvezde*, igrači *Spartak Office Shoesa* napravili su malo sportsko čudo. I izborili veliko finale.

Beogradsko iznenađenje

Slično susretu ABA lige, kada su prvi puta svladali favoriziranu beogradsku momčad na njihovom parketu, isto se ponovilo u subotu, 14. lipnja, u Areni kada je sastav trenera **Vladimira Jovanovića** ponovno zaigrao hrabro i kvalitetno. *Spartak* je slavio 93:81 i poveo 1:0 u polufinalnoj seriji koja se igra na dva dobijena susreta. Najzaslužniji za ovaj novi hvalevrijedan sportski podvig bili su **Medarević** s 19 i **Bolton** s 18 postignutih koševa, te **Cerovina** (14) i **Momirov** (13).

Subotička potvrda

Koliko nitko nije vjerovao u pobjedu *Spartaka* na domaćem terenu dvorane u

Dudovoj šumi, izuzev vjernih navijača, najbolje potvrđuje i brutalan koeficijent koji je na kladionicama vrjednovao pobjedu *Crvene zvezde* na svega 1,14. Ali... Debitantska momčad u ABA ligi, osvajač visokog sedmog mjesta u ligaškom dijelu natjecanja i sudionik doigravanja, potvrdio je visoku razinu svoje kvalitete iskazane u ovoj sezoni. Momci trenera Jovanovića ponovili su odličnu partiju iz Beograda i zahvaljujući odličnoj partiji **Cerovine** (24 koša), **Miletića** (21) i **Momirova** (20), pred svojim navijačima osigurali prolazak u finale. Izborena je visoka pobjeda (93:77), kao najljepša potvrda odličnog cjelosezonskog rada i zalaganja. Slijedi veliko finale Košarkaške lige Srbije u kome Subotičani čekaju pobjednika drugog polufinalnog duela između *Partizana* i *FMP-a* (Partizan je imao prednost od 1:0).

D. P.

TENIS

Čorić na poziciji 84

Na najnovijoj ATP ljestvici hrvatski tenis ima samo jednog igrača u TOP 100 – **Bornu Čorića** na poziciji 84, dok je veteran **Marin Čilić** na korak – 101. mjesto. Slijede **Dino Prižmić** (175.) i **Duje Ajduković** (184.), **Borna Gojo** (217.), **Mili Poljičak** (265.) i drugi. Kod djevojaka je malo bolja situacija jer su **Donna Vekić** (22.) i **Antonia Ružić** (98.) članice »kluba 100«, a za njima slijede: **Jana Fett** (167.), **Petra Marčinko** (177.) i dr.

RUKOMET

Pešić s Nantesom treći u Ligi prvaka

Nekadašnji vratar hrvatske reprezentacije **Ivan Pešić** osvojio je sa svojim *Nantesom* treće mjesto na Final fouru rukometne lige prvaka. U duelu za medalju bili su bolji od *Barcelone* (30:25). Pobjedom protiv momčadi *Fuchse Berlin* (32:26) u njemačkom finalu naslov prvaka Europe, peti puta u svojoj povijesti, osvojio je njemački *Magdeburg*.

NOGOMET

Svjetsko klupsko nogometno prvenstvo

Godinu dana prije SP-a na nogometnim stadionima u SAD-u, jednog od domaćina, igra se klupsko svjetsko

prvenstvo na kojemu sudjeluje u proširenom formatu čak 32 momčadi podijeljene u osam skupina po četiri momčadi. Prvenstvo se igra od 14. lipnja do 13. srpnja kada će se u New Yorku igrati veliko finale. Inače, ovo je posljednje nogometno natjecanje u kojemu hrvatski kapetan **Luka Modrić** igra u majici *Real Madrida*.

Foto: Hina/J.J. Guillen

POGLED S TRIBINA

Prijelazni rok

Završetkom nogometnih liga diljem Europe započeo je tzv. ljetni prijelazni rok u kome će se tijekom sljedećih mjeseci događati spektakularni, ali i oni ostali vrijedniji i manje vrijedni prelasci nogometaša u nove klubove. Najzvučniji je transfer **Floriana Wirtza** iz *Bayer Leverkusena* u *Liverpool* za nevjerovatnih 150 milijuna eura, što je treći po rekordnoj visini: **Neymara da Silve** (*Barcelona* – *PSG*, 222 milijuna) i **Kylian Mbape** (*Monaco* – *PSG*, 180 milijuna). Ali to je top klasa svjetskog nogometa i tko zna što se još može očekivati u bliskoj budućnosti. No, svijet hrvatskog klupskog nogometa ima svoj znatno manji, ali ništa manje zanimljiviji prijelazni rok.

Prve bombastične vijesti na hrvatskoj transfer sceni su promjene trenera u dva najveća kluba. *Dinamo* je doveo **Maria Kovačevića**, hit trenera *Slavena*, dok je *Hajduk*

potpisao **Gonzala Garcíu**, urugvajskog stručnjaka koji je pravio odlične rezultate s *Istrom*. Iz *Dinama* su otišli **Petar Sučić** (*Inter*), **Martin Baturina** (*Como*), **Bruno Petković** i **Marko Pjaca** (nepoznato), a *modri* su potpisali svog starog-novog igrača **Gabriela Vidovića** (povratak s posudbe) i **Cardosa Varelu**, talentiranog 16-godišnjaka iz Portugala. S druge strane, *Hajduk* je također napravio čistku u svojoj svlačionici oprostivši se s nekoliko igrača iz ovosezonskog kadra (**Petar Trajkovski**, istek ugovora, **Stipe Biuk**, **Nazaryj Rysin** i **Jan Mlakar**, istek posudbe), uz ozbiljni plan prodaje nekog od svojih bisera radi nužnog popunjenja klupske blagajne. O dolascima zasad još nema ozbiljnijih najava, ali prijelazni rok tek je započeo. Što se tiče *Rijeke*, jedino je siguran ostanak trofejnog trenera **Radomira Đalovića** koji je potpisao novi ugovor, a tko odlazi ili dolazi tek će se saznati.

Baš kao i puno toga tijekom sljedećih tjedana, jer nogometna burza tek hvata zalet...

D. P.

Umotvorine

- * Povuku te za jezik pa se ljute kad ih ujedeš.
- * Kada se ne dogodi, od nečega si spašen.
- * Treba otimati radost danima što bježe.

Vicevi, šale...

U Zavodu za zapošljavanje:

- Što ste inače po zanimanju?
- Pomoćni bagerist.
- A što Vam je to?
- Pa ono što bager ne može, ja lopatom.

- Upisala sam se u teretanu, tri puta tjedno. Instruktor kaže da je prvi dan najteži. Sve boli.
- I, što ćeš onda?
- Doći ću drugi dan.

Aforizmi

- * Ne mrzim ljude, samo se osjećam bolje kad neki od njih nisu u mom svijetu. To nije mržnja, to je mir.
- * Kritika u četiri oka je savjet, a kritika pred nekim je poniženje.
- * Život je 10 posto ono što nam se dogodi, a 90 posto kako reagiramo na to.

Vremeplov – iz naše arhive

Dan hrvatske zajednice u Srbiji, 2015.

Didine pripovitke (iz knjiga Balinta Vujkova)

Sotona bi rada dipliti i sviriti

Edan čoban ima diple i svirale. Iđe un za blagom pa sviri, kad ga srite sotona.

– Zdravo, družel!

A čoban dočeka:

– Drug ti je kad imate skupa torbe. Nisi ti moj drug, ti si sotona, vrag pakleni.

– Esam, esam, al ja bi ti jednu rič reka.

– Šta bi rada?

– Rada bi – veli – dipliti i sviriti ka i ti. Daj mi tvoje diple i svirale.

Vrag mu sriču odnio, baš je mene naša – misli čoban i kaže:

– Uno što ja svirim ne sviri svaki. Moje diple i svirale ne dipli i ne sviri niko neg ja.

– Što ćemo unda?

– Moreš ti čekati?

– Nije meni priša – veli sotonjak – nije priša sajam, al ja bi rada dipliti i sviriti.

Čoban misli: po dlaki se uđe u nepriliku, a po brvnu se ne mere van. Što će u takim prilikami?! Pobić il kapu ostavit, a od sotone se ne da pobić. Ne misli čoban zabadave, kaže sotonjaku:

– Dođi sutra, ja ću ti napraviti diple i svirale pa ćeš dipliti i sviriti ka i ja.

Kadar čoban uveče doša kući, odma nasadi sikiru nakratko, ulije mlika u bočicu, pa drugi dan jope ode čuvat blago undekar di je srije sotonjaka. Na to eto sotonjaka k njemu:

– Esu l gotove moje diple i svirale?

– Gotove, gotove.

– Daj, ja bi već rada dipliti i sviriti.

Sotona oće, al čoban veli:

– Stani, pričekaj, ne mere se to odma. Nemaš ti snage u rukami. Dipliti i sviriti triba dolika-gorika, gorika-dolika. Ako toga nema, sve ti je zabadave.

– Što ćemo unda?

Čoban kaže njemu:

– Moram udariti sikiru u drvo.

Kadar udari sikirou u drvo, uzme unu bočicu mlika pa će ulit u puklotinu, a ozgar je pokrije aljinom sikiru i reka sotonji:

– Sad zadi prste u puklotinu, al moraš podržati dugo u mliku pa ćeš unda dipliti i sviriti ka i ja.

Kadar sotonjak posluša, čoban rukom ispod aljine:

– Nisi donije rupčenika, aljinom se unda ruke taru.

I čoban izbije sikiru ispod aljine, a drvo vraga ukoči za prste.

Sotonjak odma lupne guzicom o drvo:

– Što je meni?!

A čoban:

– Tako je i nami kad potpišemo, a ne čitamo.

Pričao Frane Matajić, Lovinac (Lika), r. 1879.

Tica žeravica, 1964.

Manje poznate riječi:

diple – dvocijevna drvena frula s dva piska; svirala od trske
rupčanik – ručnik

Rič po rič

Piše: Željko Šeremešić

Suvaja

Evo i škula završila. Fala Bogu. Svima bilo već dosta. Ja sam dobro prošlo ko uvik. Kasam došo kući nado se dobit koakog milošća al rekli da sam već velik pa još taj dan aj drva unašat. Čeljadi lito ni redovno ni počelo a mi drva već spri-mamo za zimu. Taman uno pocipana drva kad unilazu baka Janja i druge. Majka časkom poiznašala stolceve i pometala je na dvor u ladovinu. Opro ruke, sunio dvi čaše ladhog soka od novi višanja pa se smistio. Baka Janja izdivanila kako su joj fala Bogu leđa popušćala pa će ope od škularski buna: »Čeljadi ovo se ne smiriva. Škulari se ne du. Al ovo više ni sam škularska buna već se pritvorilo u štagod veće. Evo sasu škulari rekli da b da se ope ide birat. Oni bi ope te izbore, kako se kaže. A vlast se bome neda. Ta vlast čeljadi to j čudo. Svi ju ko ne bi al da spasu čeljad i državu eto se privat. Štu-diram odavno na šta mi podsića ta vlast. I sitim se. Isapim da mi vlast podsića na suvaju. Barem ova vlast kod nas. Od ma-loći sam se voljila vozat na suvaje. I nane male i nana velike. Nisam znala šta j dosta. I ni sam ja da sam voljila suvaju već se čekalo na red za suvaju. Opiješ se od okretanja. Fino ti i ne b dole. Dok imaš novaca na suvaje si. No ovo j sade isto sam malo drugojačije. Sase bome ta suvaja i prominjila. Nema ono da se vozaš dok imaš novaca. Sade bome kad se kogod izbirne u vlast i sidne natu suvaju teško se ide dole. Kako god se ope bira na suvaje ostaju isti. Možda se di koji i dišta malo prominji al sve ostaje isto. Kad se osladi nema dole«. Ka j od vlasti i politike tu nema da strina Evču promaši: »Čeljadi od kake vi suvaje divanite? Triba poštivat zakon. Šta kažu nanom sokočalu od televizije? Sve radimo kako triba ute de-mokratije. Idemo naprid ko nikad. Budemo l sade minjali vlast može sve otić u Burmu. Zna se šta kaže zakon i tako mora bit«. Svi se trgli ka j baka Janja skočila. Ona j uvik smušita i uvik poslidnja kaže al sade bome ni. Pa će i ona: »Evo i ja sam čula štagod od te suvaje. Čula sam da za Petrovo neće bit suvaje u selu. Jedni kažu gazda od suvaje se razbolio, jedni da su suvaju zabranili jer baš i ni ispravna a bome jedni i da Bog dragi tako oće jer je i ona od vruga izmislita. Kako će mo priživit brez suvaje?«. Svi usmi. Baš je potrefila baka Janja. Nastavlja baka Manda: »Ima pravo Janja. Ova suvaja što se vlast voza nema da stane a kamol da suvaje ne bude. Nema da se kogod razboli jel da neće a ako ne daj Bože štagod pofali da ni po zakonu prominji se zakon da paše. Ta koda su se rodili na suvaje. Kako vidim njoj ni dragi Bog ništa ne može«. I baka Marica ima šta kazat: »Evča, Evča... nave naše suvaje jel kako b rekla u vlasti kako sam ja vidla, ta tu ima sam divana od te tvoje demokratije i zakona. Sve to ide nato kako napunit već pun buđelar. Zato b se na suvaju a niko ne b s nje«. Sad i mene žo. I ja čo da suvaje neće bit na Petrovo. U sebe isapim da cigurno ima štagod što niko ne b sa suvaje. Naglas ću: »Cigurno j tu vrag tu umišo prste. Ko će drugi? Mi cigurno nismo krivi. Nismo mi izmislili suvaju«.

U NEKOLIKO SLIKA

Darovi i zahvalnice

područje rada: Grafika

broj učenika
28

Posebni zdravstveni uvjeti

Dobar vid na daljinu i blizinu, vid u boji, dobar sluh, odsustvo poremećaja glasa i/ili govora koji utječu na komunikaciju, uredan nalaz mišićno-koštane funkcije, te odsustvo kroničnih poremećaja koji značajno narušavaju kognitivno i emocionalno funkcioniranje.

Poželjne kvalifikacije i osobine

Za fotografe je važno da budu kreativni i da imaju razvijen osjećaj za estetiku. Poželjno je da budu strpljivi i precizni, dobro prepoznavanje nijansi i svjetlina boja. Portretistima je potrebno da vole rad s ljudima, da budu ugodni, komunikativni, strpljivi i ljubazni, fotoreporterima je potrebno da budu pokretni, brzi i spretni, dok je komercijalnim fotografima važna kreativnost kako bi fotografija bila što ljepša i uvjerljivija. Poziv je prikladan za oba spola. Za fotoreportera je važna agilnost i spretnost, jer često mora brzo reagirati.

Uvjeti rada

Uvjeti rada fotografa ovise o vrsti fotografija koje snimaju, kao i o mjestu u kojem su zaposleni. Umjetnički fotografi sami kreiraju svoje radno vrijeme, kao i prostor u kojem fotografiraju. Fotoreporteri su vezani za konkretan zadatak, a radni prostor im je uglavnom izvan radnog prostora i vremena, često putuju kako bi bili izravno na licu mjesta. Komercijalni fotografi rade po zadatku i nisu vezani za određeno radno vrijeme, već za rokove. Također, njihov radni prostor je dinamičan i ovisi o objektima koje fotografiraju. Također, fotografi mogu raditi u znanstveno-istraživačkim ustanovama, u turizmu (npr. promotivna fotografija) itd.

O obrazovnom profilu

Fotografi bilježe trenutke, ljude, povijesno važne događaje, različita zemljopisna područja i razne druge objekte. Pri tomu koriste fotoaparate, filmove, rasvjetne uređaje, filtere, a zahvaljujući razvoju digitalne fotografije moraju znati koristiti i računalne programe za obradu fotografija. Pojedinačne radne faze u procesu pripreme fotografije su: priprema prostora, materijala i tehničke opreme; fotografija, razvoj filma; fotografiranje u klasičnom laboratoriju s kemikalijama ili na printeru; klasično retuširanje fotografija i računalna obrada fotografija; laminacija - lijepljenje fotografija na tvrdi površinu; kadriranje i skeniranje fotografija; arhiviranje negatva, pozitivna i digitalnih medija; rad na recepciji foto studija, prodaja fotografskog materijala i opreme

Nakon završetka srednje škole stječe se zvanje Tehničar fotografije.

Mogućnost nastavka školovanja

Školovanje je moguće nastaviti na svim višim i visokim strukovnim studijama kao i na fakultetima.

Možnosti zaposlenja

Mogućnosti su velike, od fotografskog studija do samostalnog fotografa, ovisi od samog učenika i njegovog daljeg opredjeljenja.

SREDNJA MEDIC

Medicinska se

nastavni jezik
hrvatski

duljina trajanja sre
obrazovanja

Posebni zdravniki

Normalan vid na blizinu, daljinu i kolorni vid
ekstremiteta i kičmenog stupa, normalna
jetre, odsustvo alergijskih reakcija.

Uvjeti r

Za uspjeh u ovom poslu veoma je značajnosti na krv i tjelesne izlučevine, a i suosjećanje s njihovim tegobama, ljubavi. Posao se obavlja, uglavnom, u zatvore medicinskih instrumenata.

Typiční p

Njeguje bolesnike prema savjetu liječnika, priprema pacijenta za dijagnostičke i terapijske postupke, uzima materijal na laboratorijske analize. Promatra vitalne funkcije (temperatura, krvni tlak) pacijenta. Održava higijenu između pacijenta i rodbine. Profesionalno pruža psihološko zbrinjavanje pacijenata, njegovanje pacijentovih funkcija i drugih pokazatelja zdravlja, davajući podršku pacijentu za medicinski tretman i prevenciju bolesti.

Predm

Stručni predmeti su: anatomija i fiziologija, stvena njega, patologija, mikrobiologija, stveni odgoj, farmakologija, zdravstvena medicinska etika, infektologija, ginekolo- kirurgija, neurologija, pedijatrija, psihijatri-

**Nakon završetka srednje
medicinske sestr**

Mogućnost nastave

na višim i visokim strukovnim studijima Republiki Hrvatskoj i inozemstvu. Visoke područja zdravstvene njege, medicinski fizičke kulture, farmaceutski fakultet, sklopu usmjerenja kao i fakulteti umjetnosti

Mogućnosti

nakon završene srednje škole, mogu od zdravstvenoj ustanovi (dom zdravlja, bolnice pomoći) ili izvan zdravstva u domovima za zbrinjavanje bolesne djece...

SLOŽITE KOCKICE U ODO

MEDICINSKA ŠKOLA SUBOTICA **sestra – tehničar**

dužina trajanja srednjeg
4 godine

broj učenika
28

Pravstveni uvjeti

normalni vid, normalna funkcija gornjih i donjih
normalna funkcija kardiovaskularnog sustava i

Poslovi rada

načajno odsustvo gadljivosti i preosjetljivi-
a za zadovoljstvo pacijenata iskreno
bazažnost i želja za pomaganjem.
varenoj prostori, uz primjenu osnovnih

Glavni poslovi

ječnika. Primjenjuje propisanu terapiju,
terapijske tretmane, uzima i šalje biološki
matra, mjeri i prati vitalne funkcije (tem-
va higijenu bolesnika. Održava kontakte
onalni rad u pružanju pomoći, njega i
pacijenta, mjerenje i evidentiranje vitalnih
davanje propisane terapije, pripremanje
fencijski i edukacijski rad.

Predmeti

biologija, prva pomoć, latinski jezik, zdrav-
gija s epidemiologijom, higijena i zdrav-
vena psihologija, medicinska biokemija,
kologija i akušerstvo, interna medicina,
gijatrija, poduzetništvo.

nje škole stječe se zvanje
sestre – tehničara.

Mogućnost školovanja

ima ili na fakultetima u Republici Srbiji,
oke strukovne škole i akademski studiji iz
ski fakultet, stomatološki fakultet, fakultet
ot, skoro svi fakulteti prirodnog i društve-
nosti.

Prilike za uposlenja

u odmah početi s radom u odgovarajućoj
bolnica, klinika, služba hitne medicinske
na za stare i bolesne osobe, ustanovama

GIMNAZIJA „SVETOZAR MARKOVIĆ” SUBOTICA **opći smjer**

nastavni jezik
hrvatski

dužina trajanja srednjeg
obrazovanja
4 godine

broj učenika
28

Kome je namijenjen opći smjer?

Gimnazija općeg tipa spona je
između prirodno-matematičkog i
društveno-jezičnog smjera. Pred-
meti koji se ovdje uče predstavljaju
uravnotežen izbor kako prirodnih
tako i društvenih znanosti. Učenici
sve četiri godine uče matematiku,
materinski jezik, strane jezike, fiziku,
povijest, kemiju, biologiju. Pogoduje
onim učenicima koji su podjednako
dobri i u prirodnim i društvenim
znanostima. Ovaj profil nudi visoku
razinu opće kulture i znanja iz svih
predmeta.

**Nakon završene gimnazije i
položene mature poželjno
je nastaviti školovanje.**

Mogućnost nastavka školovanja na višim i visokim strukovnim školama i fakultetima

Svi učenici koji uspješno završe
gimnaziju imaju mogućnost upisati
fakultete društveno-humanističkih,
medicinskih, prirodno-matematičkih
ili tehničko-tehnoloških znanosti u
našoj zemlji i u inozemstvu.

GOJU VAŠE DJECE 2025./2026.

*Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«*

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 400 dinara.

5+plus

JEDNOM POLISOM
pokrijte 5 rizika

Osigurajte sebe, svoj automobil i putnike u njemu samo jednom polisom

Maksimalan oprez u vožnji, briga o automobilu i ljudima u njemu nekada nisu dovoljni da nas zaštite od nepredviđenih okolnosti poput kvara vozila, loma stakala i prirodnih rizika. Bilo da ste na odmoru ili službenom putovanju, uz polis **Paket 5+ Milenijum osiguranja** nećete morati da brinete zbog okolnosti koje nisu pod Vašom kontrolom.

Ovom polisom osigurujete se od **pet najčešćih rizika** i obezbediti:

1. Osiguranje od loma stakala na putničkom vozilu;
2. Osiguranje putničkog vozila od oštećenja usled prirodnih rizika;
3. Osiguranje lica u putničkom vozilu od posledica nesrećnog slučaja – nezgode;
4. Pomoć na putu;
5. Zamensko vozilo.

MILENIJUM OSIGURANJE

Vlasnik je ili koristi ili auto

www.miloo.rs

024/ 81 55 350 | 024/ 535-867 | 095/ 75 23 00

RADIO MARIJA

Kršćanski glas u vašoj kući!

FREKVENCije:

NOVI SAD 90,0 MHz

SUBOTICA 90,7 MHz

SOMBOR 95,7 MHz

NIŠ 102,7 MHz

KONTAKT:

Ured: 024/600-099

Program: 024/600-011

SMS: 063/598-441

Slušajte nas i na aplikacijama:

www.radiomarija.rs

@Radio.Marija.Srbije

@radiomarijasrbije

Radio Marija Srbije

Radio Maria play

ILI-ILI

AKCIJA

Priključenje **BESPLATNO**

+ Birate između:

- 6 meseci po **1 dinar** ili
- 12 meseci sa **50% popusta**

Astra Telekom

011 44 22 009

DUŽIJANCA MALENIH

SUBOTA
21. 6. 2025.

od 14 do 19 sati
radavno-edukativni program

od 19 sati
Manifestacija priskakanja vatre

 Salaš Dužijance
kod Župe sveti Josip Radnik

NEDJELJA
22. 6. 2025.

10 sati

Sвета миса zahvalnica

 Katedrala svete Terezije Avilske
u Subotici

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnog razvoja
i fondova europske unije

medijski
pokrovitelj:

